

ЗВЯЗДА

Рэдакцыя і галоўн. кантора
 СУБОТА, 26 МАЯ
 1923 г.
 № 120 (2927)
 Кошт асобнага нумару ўстады 5 кап.
 Год выдання дванаццаты.

УМОВЫ ПАПІСКІ:
 За рэд. калонкаў (пасля тэмат) — 50 кап. Іншагароднік — 1 р.
 Пасрод тэмат у два разы даражэй.
 Пры шытаванні друкавальні — сядзіла па згодзе.
 Паст. СМН ад 10 верасня 1924 г. тарыфу 10 проц. падатку.

ЛЕНІНГРАД
 Университетская Набережная 7/9
 фундамент, Библиотеке Лен. Гос.
 Университета
 февр-дек.

Японская інтэрвенцыя ў Кітаі
 Крызіс англійскае вугляпрамысловасці
 Працэс шахцінскіх змоўшчыкаў
 Па БССР: — 39 700 р. страты ад навалыніцы.
 — 27-га мая ў Барысаве пачынаецца працэс Ка-
 валёва

АРТКУЛЫ:
 ПЕРАДАВАЯ: Будаўнічая праграма павінна быць выкана-
 на. — Хто пераможа? — „Куды ідзе Польшча?“ — Аб працы жан-
 чын у калгасах. — Пытанні масавай работы на прадпрыемстве
 ВЕРШЫ: Прамэтай. — Ізноў, ізноў трагічныя
 ахвяры...

Будаўнічая праграма павінна быць выканана

Пачатак будаўнічага сезону ў БССР пацвярджае тым небяспечні, ва якія газета ўжо зазначала ў свой час.
 Вынікі надбайнай падрыхтоўкі зусім натуральна праўдліва ўжо цяпер на пасобных вучастках будаўніцтва.
 Апошні пленум ЦК КП(б)Б даў такую дырэктыву: «ЦК КП(б)Б лічыць неабходным прыняць рашучы меры да строгага прытрымлівання пільнавай дысцыпліны ў галіне будаўніцтва... зварнуўшы асаблівую ўвагу на патапленне, па-смарэнне і рацыялізацыю пра-дасу будаўніцтва».
 Між тым, перш за ўсё кідаецца ў вочы такі акалічэнне, што зусім адсутнічае іменна пільнавая дысцыпліна, што замест паскарэння ёсць пэўнае прыпыненне тэм-пу будаўнічых работ. Гэта ў сваю чаргу вынікае падарожжэнне будаўніцтва (замест патаплення), зні-жэнне яго якасці і г. д.
 Цяпер, у канцы мая, у самы, злаваслаўны гарачы перыяд работ, будаўніцтва разгорнута амаль на палову таго, што павінна быць па-палена, а то і яшчэ менш.
 Чаму затрымаецца работа?
 Зразумела, усё можна тлумачыць услед саб'ектыўнымі, невадажымі ад нас трымаваннямі. Але нам здаецца, што справа зусім не ў адсутнасці фактаў, якія мы ўжо на-лічылі.

30-ЛІН ПРАПАНАЕ ПАЎДНЁЎЦАМ МІР І... ПРАДАЕ КІТАІ ЯПОНІ

Цэнтральны Камітэт камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Японская інтэрвенцыя ў Кітаі азначае пачатак новай сярня самага трубага тэмату над Кітаем. У той жа час гэтым падзеі пагражаюць у любы момант распацьці ўзаемную барацьбу імперыялістычных дзяржаў.

На адмыку — десант японскіх маракоў з артылерыяй, які высаджыўся на кітайскай тэрыторыі.

УМОВЫ МІРУ ЧЖАНА

ТОНІЕ, 24. Як даносіць агенцтва Сім-бун-Рэнго, Чжан Цзо-лін прапанаваў Чан Кай-шы мірныя перагаворы на наступных умовах:
 1. Паўночная армія і армія паўднёва-цэў спыняюцца на пазіцыях, якія яны займаюць зараз;
 2. Усе спрэчныя пытанні павінны быць вырашаны нацыянальныміходам, да якога кожна атаршыню паўночнага ўраду будзе зьвязана Чжан Цзо-лін;
 3. Паўночны і паўднёвы ўрады павінны выступаць у дыпламатычных пытаннях узгоднена.

ЧЖАН ІДЗЕ НА ЗГОДУ З ЯПОНСКИМІ ЗАХОПНІКАМІ ШАНХАЙ, 24.

„Цайна Тайме“ публікуе сакрэтнае паведамленне з Цянь-Цзяня, паводле якога Чжан Цзо-лін мае намер заключыць пазвоўную згоду з Японіяй на наступных умовах: рэгі-ска ўрад аддае Японіі Цянь-Цзянь у арэнду тэрмінам на 99 год. Узровень Японія дае Чжан Цзо-ліну пазыку ў суме 50 млн. дэлароў. Японія атрымае малапольні на пабудову чыгунак у Манчжуры; пе-кінскі ўрад абавязуецца выконваць, г. зв. 21 патрабаванне Японіі аб асоб-ных правах Японіі ў Кітаі.

ЯПОНСКИЯ ПАРЫХТА-ВАНЬНІ У ПЕКІНЕ

ПЕКІН, 24. Раскватэраваныя ў Пе-кіне японскія войскі ўзначлена будуюць укрэпленыя ўздоўж сьцяны абкру-жае аўстрыйскаю мурою, выходзячы на вуліцу Марысона. Пекінскія набылі вы-гляд вясняна джыгору. У бліжэйшы час чакаліся прыбыццё 4 тыс. японскіх салдат з Цянь-Цзяня.

ПАЗШ НЯ ХОЧУЦЬ ДАПА-МАГЧЫ ЯПОНСКАМУ РАЗБОЮ

ТОНІЕ, 24. Паводле востан агенцтва Дэмпі-Кучін, пасланнік ПАЗШ у Кітаі Мак Мэрэй паведаміў японскага паслан-ніка ў Кітаі Іошызава, што Злучаныя Штаты адхіляюць суцэлююцца з іншымі дзяржавамі ў перапрыемствах на абароне Пекіна і Цянь-Цзяня.

ПРЫШТЫ І ПАКАРАНЬНІ СЬМЕРЦЮ У КАНТОНЕ ШАНХАЙ, 24.

Паводле вестак з Кантону, паліцыя зрабіла вобшык у пе-мяшканні „камуністычнай штаб-кватэ-ры“. Пры вобшыску арыштаваны Таа Чу-тэн, які, паводле цвёрджаньняў па-ліцыі, зьяўляецца членам сьвяжанага камітэту кампартыі“. Арыштавана так-сама 15 жыхароў і 2 дзяўчын на абві-навачанні ў прыналежнасці да кітай-скага камсамогу.

АБЯЦЦЕ ПАВЕДАМІЦЬ...

ПЕКІН, 24. На пасаджэньні коні-скай ганцельнай везеты „выступіў пра-дстаўнік Чжан Цзо-ліна генерал Ваю-лінь, які зьяўляўся паліт. што ў выпадку, калі будзе настаноўлена амакуваньне Пе-кін, павіна будзе спадчасова павядо-лена аб гэтым.

ПРАМЭТАЙ

Зьвінцзі іржавым званам пугі...
 І стогн дзядоў, і плач дзяцей.
 Рукую панскаю прыкуты
 Народ накутны — Прамэтай.
 Крыўей абліт... Самлеў... Ня
 можа...
 Маўчыць халодная скала.
 Крамсае цела «блы оскэл» —
 Сьваж «двуглаваго орла» —
 Ён сэрца рве. Ён шчыпле пе-
 чань

Ён п'яны выглядаў крэм...
 Крывавы бал, аднак, на шчыні,
 Калі ў грудзях агонь жыць.
 І прагну аднаго цяпер я:
 Каб мне прыжаць зьвінцзі
 тэй,
 Калі паганай птушкі пер'е
 Па ветры пусціць Прамэтай.
 КРАПІВА.

СУПРОЦЬ КАТАРЖНАГА ПРЫСУДУ НАД ГРАМАДОЙ ДА ЎСІХ ПРАЦОЎНЫХ САВЕЦКАЕ БЕЛАРУСІ ТАВАРЫШЫ!

Прысуд Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамадзе абдыўся. У асобе статыскай арганізацыі грамадаўцаў польскі фашысцкі суд учыніў расправу над усім працоўным народам Заходняе Беларусі. 209 год катаржэннай турмы — вось што атрымалі лепшыя прадстаўнікі працоўнага на-роду Заходняе Беларусі за тое, што яны змагаліся за вы-зваленьне рабочых і сялян падняволенай Заходняй Беларусі.
 Польскія фашыстыя зрабілі сваю подлую справу. Шы-рокія масы працоўных усяго сьвету абуралюцца. Няхай ве-дае панскі фашызм, што турмамі і пыткамі яму ня спы-ніць рэвалюцыйнага руху на Заходняй Беларусі і Польшчы.
 Рабочыя і сяляне Зах. Беларусі ня хочуць і ня будуць болны стаяць на каменях перад польскім панам. Прызначаны поль-скімі панамі і капіталістам працоўныя масы Зах. Белару-сі лямь больш моцна згуртуюцца над сыжгам камуністыч-нае партыі і будуць працягваць барацьбу за свае правы, за сваё вызваленьне.
 Няхай ведаюць польскія фашыстыя, што прйдзе час, калі ім прйдзецца прыняць ад рабочых і сялян прысуд за свае зьдзекі з іх. Няхай ведае польскі фашызм, што і пад-ніжкім беларускія партыі не дапамогуць ашукаць працоўных Зах. Беларусі.
 Таварышы! Будзьце на варце. Польскі фашызм шчыль-на чысціць свой тыл для падрыхтоўкі ваіны супроць СССР.
 Усе працэстыўце супроць прысуду над Бел. Грамадой.
 Патрабуйце вызваленьня ўсіх прысуджаных грамадаўцаў.
 Патрабуйце спынення тэрору на Зах. Беларусі.
 Разам з працоўнымі масамі ўсяго сьвету крыжніце: —
 дагоў польскі фашысцкі тэрор, рукі прэч ад працоўных За-ходняй Беларусі!
 Няхай жыць барацьба і перамога працоўных над фа-шызмам!
 Згуртуювайце свае рады назокол МОПР'у!
 Аказвайце матар'яльную дапамогу ахвярам фашызму!
 Няхай жыць МОПР — сьверны данаможнік барацьбытам рэвалюцый!
 ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ МОПР'у БССР.

ЗАУТРА ПРАЗ МЕНСК ПРАЯДЖАЕ М. ГОРКІ

27 мая з Бяліну праз Менск у Маскву з кур'ерскім...

пробле пабудовы ўніверсітэцкага гарадку яшчэ канчаткова не закончаны (склокі паміж іжжынерамі, сотні чардыжоў і г. д.), або ў тым, што Менскі камтас нікі ян можа вышчыць узровень каналізацыі, патрэбы для праекту пабудовы малочнага заводу, або ў тым, што так доўга не маглі прыступіць да пабудовы ф-кі Мейшвай в прычым таго, што не маглі дагаварыцца аб разбурэнні невлікага доміка, які перааказваў усаму будаўніцтву, і г. д. і г. д.

А непарадкі з пабудоваю ветэрынарнай клінікі, новай гарбарні ў Віцебску, фармазаводу ў Менску, хіба яны зьяўляюцца вынікам «аб'ектыўных труднасцяў»?

Зусім не. У тым ве і справа,

павінны быць у самым тэрміновым парадку звышчаны.

Кожны будаўнічы дзень павінен быць максімальна выкарыстан.

Больш адвазнасці кіруючых пабудовамі, больш сур'ёзных мер у адносінах тых з іх, якія на хочучь ведаць плянавай дысцыпліны, тэрмінаў і шпаркага тэмпу будаўніцтва.

Уся КП(б)Б, прафсаюзы, гаспадарчыя арганізацыі яшчэ больш уважліва і пільна павінны наглядзе за ходам будаўніцтва, выяўляючы недахопы і прымаючы сваячасова меры да іх папярэджання.

Будаўнічая праграма павінна быць выканана ў тэрмін.

паліцыі
ВАРШАВА, 24. Замест выданага суду камуністычнага депутата саюму Уладзіслава Бачынскага, паліцыя па памылцы арыштавала украінскага депутата Льва Бачынскага і пратрымала яго да позняй ночы ў памышканні палітычнай паліцыі. Гэты памылковы арышт на сёньнешнім пасяджэнні саюму паслужыў тэмаю для выступленняў украінскага депутата Загайкевіча і старшыні саюму Дашынскага. У часе іх прамой ў сваі саюмы раздаліся выгукі: «Гасьба. Фашысцкія метады».

ў Амэрыцы
Рух супроць польскага фашызму набывае за граніцамі—у Эўропе і Амэрыцы—усё больш шырокія размахі.

Амэрыканскі камітэт барацьбы супроць польскага фашызму арганізуе паездку прадстаўніка Беларускага Грамады Д. Багана на ўсім Злучаным Штатам з дакладам аб Грамадзе і сёньнешнім працэсе.

Камітэт з'явіўся і ў дапамогу актывам польскага фашызму. Камітэт арганізаваў сьпэцыяльныя сходкі ў Нью-Ёрку, Чыкага, Філадэلفіі, Бастоне і многіх іншых гарадах.

Перад польскімі консулатамі ў Чыкага і Нью-Ёрку была наладжана дэманстрацыя пратэсту.

ня М. Горкага
МАСКВА, 25. УсеЦПС і ЦК саюмаў рыхтуюцца да спатканьня М. Горкага. На станцыі Горкага будучы сустрэцца дэлегацыя мясцовых прафарганізацый. У Маскве на станцыі Горкага спаткаюць прадстаўнікі УсеЦПС і фабзавкомаў.

„Чырвоны дзень“ у Пра-зе-чэскай
ПРАГА, 24. У камуністычнай газеце „Рух Права“ апублікавана адова, якая зьмяшчае рабочых сабрацца ў Праге 5 і 6 чэрвеня (калі павінна была адбыцца забароненая ўрадам рабочая свартында).

ня ўстаноў Беларусі дзейна рыхтуюцца да спатканьня дарагога зосьня. Саюз харвавікоў, ганаровым членам якога зьяўляецца М. Горкі, вылучае спецыяльную дэлегацыю, якая перадаць пісьменьніку адрас ад беларускіх харвавікоў.

Дэлегацыя для спатканьня М. Горкага ў Негарэлаві выдзяляюцца таксама ЦСПСБ і літаратурнымі арганізацыямі. Урачытае спатканьне М. Горкага будзе наладжана да моманту падытоду цяжніка к Менску. На граніцу для пісьменьніка адпраўляюцца спецыяльны вагон.

На апошніх, атрыманых у Менску вестках, Максім Горкі з'явіўся з Берліну 26-га мая. Калі дзень ад'езду з Берліна на будзядзядзень, трэба чакаць прасуду пісьменьніка праз Менск 27-га мая.

З Масквы на ст. Негарэлаві выязджаюць для спатканьня Горкага прадстаўнікі грамадскага камітэту па ўшааваньні Горкага, прадстаўнікі Моссавету і баіжэйшыя прыцелі пісьменьніка.

ХТО ПЕРАМОЖА?

На нашых вачох разыграўся першы акт вялікае драмы—вялікае барацьбы працоўным мас Заходня Беларусі зь сваім вызваленьнем. Пасля, выбраньні гэтых мас, паадраднаму захоплены ў палон. Трынаццаць месяцаў марылі іх у вастрогах. Тры месяцы катавалі знарок інсцэніраваным судовым працэсам, якога мэтай было абвінавачаньні павінных ім апраўдаць тых, хто сапраўды вінаваты—кіраўнікоў польскай палітыкі. І вось вынесены прысуд; сваім цыннічым зьдзекам з правасудзьдзя ён ня ведае сабе роўных.

Буржуазная Польшча сказала сваё рашучае слова; сэнс яго нядвузначны: разьвіцьцё нацыянальнае культуры беларусаў не сумяшчальна з існаваньнем польскае дзяржавы. Некаторыя польскія газэты справядліва ставілі пытаньне: чыя ўсё-ж такі гэта перамога і чыё паражэньне? Ці тых, хто судзіў, ці тых, каго засудзілі на 12 год катаргі? Хто ў канцы ўсе драмы пераможа і ці малады «барбарынец» Тарашкевіч (выраз пракурора), ці стары спархвелы сьвет абшарніцка-гандлярскае Польшчы.

На першы пагляд усё ясна і проста. Правадыры Грамады на 12 год выняты з жыцьця, амаль што не пераваны жыцьця ў страшэнных магіла-казематах польскіх турмаў. Там, дзе за адзін год малады робыцца старымі, пройдуць дванаццаць лешных гадоў іхняга жыцьця. А тым часам—так думаецца польскімі палітыкамі—прысьпешаным тэмпам будзе ўзрастаць вялікадзяржаўная Польшча, прызначаная капіталістычным сьветам вартваць яго зацэпныя скрыні ад небясьпечнага чырвонага ўсходу. У падыку за верную старошу, «цывілізаваны» сьвет аддасць на зьдзяньне польскага фашызму тры мільёны беларусаў. І в таку часу, як грамадзкія масы выйдучы з вастрогу, вад будзе на тэрыі Грамады, але і самі беларусаў. Выхлопана змо-

жа польскі абшарнік выціскаць поз з «тутэйшых» дэмаў вывольнікаў,—зусім так, як было ў добрых старшыхах часы.

Усё ясна.

Адно пад запытаньнем: а ці ператрымае дванаццаць год фашызм? Перада мною ўстаюць твары засуджаных—змучаныя, хворыя, пакутныя, але пэўныя ў сабе, спакойныя за сваю справу. Яны пакутуюць за працоўную Беларусь. Яны алчачаюць сваімі дярпёньнямі папу тых вялікіх посьпехаў, якія здабыў беларускі селянін і рабочы за апошні дзесятак гадоў. Яны вераць у сваю перамогу і яны павінны перамагчы.

Турмы Польшчы абарачаюцца ў асяродкі беларускай культуры, тае, як турмы ўсяго буржуазнага сьвету ўжо здура абярнуліся ў вогнішчы сацыяльнай рэвалюцыі. Турмы Польшчы зьбіраюць у свае муровы ўсіх правадыроў, выдатнейшых працаўнікоў культурна-нацыянальнага адраджэньня Заходняй Беларусі, надаючы ім пачэснае імя палітычнага вязьня.

Але вастрожныя мурны на здольны агарадзіць працоўны масы Заходняй Беларусі ад іх зьявоненых правадыроў, парваць маральную сувязь паміж імі, сьцэрці ў масах, ясную памяць аб тых, што змагаліся за права гэтых мас «людзьмі звацца». І не змарнее тая прапа, яе возьмуць на свае плечы тысячы новых барацьбітоў. Грамада не памерла і не памрэ і ня здолеюць польскія палітыкі разьбіць яе еднасьць ні бязлітасным тэрорам, ні фальшывым спачуваньнем. На сьціхне зьмяганьне Заходняй Беларусі, ня зьнікне з вачей красавага абшарніка нямілая яму аднае сялянска-рабочніцкай Грамады. Бо хто знойдзе спосаб усміць разбуджаныя масы, прымусяць зноў нізка схіляць галовы мільёны тых, якія навучыліся высока трымаць галаву? Такой сілы няма на сьвеце.

Орган пілсудчыкаў «дэмакраты» у Вільні «Кур'ер Віленскі» месці таму назад, абаварваючы працэс «Грамады», выказаў асноўны сэнс будучага прысуду ў такім тэзісе: перамога пракуратуры будзе паражэньнем Польшчы на ўсходзе. Цяпер гэты «найбольш драматычны працэс першых гадоў увазросшае да новага дзяржаўнага жыцьця Польшчы» («Кур. Віл.» 20 мая)—скончаны. І скончаны імяна «перамога» пракуратуры і чорнасоценных судзьдзяў, хоць, як прызнае «Кур. Віл.» (20 мая), «абарона лёгка абярнула так хітра-мудра будаваньня праднасыякі» абвінавачаньня.

У нас яшчэ няма водгукаў на прысуд ні в бку «Кур. Віл.», ні в боку іншых польскіх газет і партыі, ёсьць толькі некалькі вялікіх артыкулаў «Кур. Віл.» і «Слова», зьместчаных напярэдадні абвінавачаньня прысуду, перад самым заканчэньнем працэсу. Артыкулы гэтыя выяўляюць тую едналітасць, якая зьяўляецца ў адносінах да «Грамады», да беларускага нацыянальнага руху наогула.

Напярэдадні абвінавачаньня прысуду над грамадаўцамі, калі самае судовае «сьледства» ўжо скончылася і адбываліся прамовы старон, «Кур. Віл.» напярэдадні яшчэ раз зрабіць ушыў на судзьдзяў і на польскую буржуазную «грамадзасць» у кірунку аравуменьня гістарычнага значэньня працэсу Грамады. Яшчэ ў надзвель 15 мая рэдактар «Слова» депутат-манархісты Мацкевіч выступіў в доўгім артыкулам аб краёвасці і нацыяналізьме, дзе разьвіваў

Рэвалюцыйны пралетарыят усяго сьвету, які бачыць у цясьнейшай сувязі в сьлянаствам прыгнечаных нацый умову свае канчатковае перамогі, у гэты дзень для Заходняй Беларусі час павінен прыйсьці ёй з дапамогай. Няхай на ўсім сьвеце, дзе жыве рэвалюцыйная сьведомасьць, надміеца хваля пратэсту, хваля барацьбы за вызваленьне грамадаўцаў! Хай працоўныя масы Заходняй Беларусі пачуюць актыўнае падтрыманьне сусьветнага пралетарыяту!

Таму яшчэ мацней будучы яны дамагацца вызваленьня сваіх правадыроў.

А. СМОЛІЧ.

сваю ўлюбёную тэму, што самымі вядымымі ворагамі «краёвасці» зьяўляюцца беларускі і літоўскі нацыяналізм, в якімі трэба змагацца ўсімі спосабамі.

У адказ на гэта «Кур. Віл.» (за 16 мая) апублікаваў калентны ўступны артыкул за подпісамі Станіслава Сьвянечкі і Сьвэрына Выслоуха. У сваім артыкуле яны разьвіваюць думку, што беларускі нацыяналізм зьяўляецца адказам на ўціск з боку польскага нацыяналізму і што адзінае на правільным спосабам барацьбы в яго ўхіламі можа быць толькі спосаб Савецкае (!) улады.

«Нацыяналізм зьяўляецца рэакцыяй на асыміляцыйны тэндэнцыі, рэакцыяй на крўду. З нацыяналізмам ёсьць адны толькі спосаб барацьбы: не станаўляцца ўпоперак імяненьням нацыянальных рухаў да ажыцьцяўленьня сваіх культурных ідэалаў. Беларускае насельніцтва павінец паддаці, дзе рэкрута ў войска. Замест гэтага, калі захоча, мусіць мець права на ўласную школу, на ўжываньне ўласнае мовы на ўстановах, а нават і права на аўтаномнае будаваньне жыцьця на ўласных абшарах.

Гэтая мэтода барацьбы в нацыяналізмам, ужываная расійскім камунізмам—ёсьць адзіна пэсьпяховае».

Адносіны-ж «Слова» і яго рэдактара да беларускага нацыянальнага руху аўтары параўноўваюць да лячэньня хворага «праг усаджваньне яму шпілек у самыя балючыя месцы» і канчаюць увагаю, што:

«Культывуючы польскі нацыяналізм, баручы такім спосабам ўдзел у фарманьні нацыяналізму беларускага, Мацкевіч забываецца, што ён гэтым закоўвае свае сьмелыя лягучыя аб перасоўцы вості эўрапейскае гісторыі бліжэй да Вільні».

«Слова» адвазлася на гэта ў нумары за 20-га мая даўжэнным артыкулам свайго рэдактара, якога нават былі супрацоўнікі «Слова» чорнасоценныя віленскі прафэсар (брат вядомага эндэка, цяпер нябжытка, скандэа Ляўгаслаўскага) вымушаны быў назваць «польскім какашэстам» («Кур. Віл.», 20 мая). Рэдактар «Слова» адказаў курвіленскім «дэмакратам» проста і груба, што яны маюць «занадта шмат філітратычнага сэнтыменту, вальнішню ўражлівасьць на тэму крўды і ўціску, а затое недакват аднаі зрабіць усё выпады в паў-

нае ідэаліі». Пан Мацкевіч зазначыў таксама, што «разуменьне дэмакраты ў сэнсе агуднае роўнасці паліком зусім чужое» і што наогул ня трэба займацца пераальнымі справамі, бо беларускі нацыяналізм на сваёй сіле і вартасці роўны ўсяго толькі 0,1 проц. нацыяналізму украінскага. Пры гэтым пан Мацкевіч в патасам стаў у пазыцыю даўнейшых расійскіх чорнасоценцаў нашага краю, якія ў Вільні і ў Менску білі сябе кулакамі ў грудзі і в патасам залулялі: «Мы тожэ беларусы». Але адначасна в гэтым патрабавалі смерці для ўсяго нацыянальна-беларускага. Пан Мацкевіч заўвагае:

«Кожны в нас можа сказаць аб сабе, шт ён беларус або літовец, бо ў жылах кожнага в нас дзях і літоўская і беларуская крў».

Тым ня менш ён в пенаў ў роце накідаваецца на ўсё беларускае і марыць аб даўнейшых захонах польскага імперыялізму. І в сьвайго пункту гледжаньня ён пасьлядоўны. Але зусім непасьлядоўны «дэмакраты» в «Кур. Віл.» і ім падобныя, якія на словах прызнаюць правільнасьць савецкае нацыянальнае палітыкі і згубілісь для Польшчы польскае зьявырэннае нацыяналізму, а на практыцы за апошнія два гады не зрабілі нічога канкрэтнага для зьмены адносінаў. Раней можна было абаварвацца тым, што ўлада ў руках Х'ена-пята, а ня іх. А цяпер, чым яны могуць апраўдвацца?

У нумары за 19 мая «Кур. Віл.» зьявіўся ўступны артыкул в подпісам С. В. (Сьвэрына Выслоуха): «Куды ты ідзеш, Польшча!». Камэнтуючы гэтыя словы в апошняга выступленьня Тарашкевіча на працэсе, аўтар яшчэ раз даводзіць, што Грамада была актам самаабароны, папэктывым пратэстам «адзіным шляхам дзеля адабчэньня загарантаваных канстытуцыйнай праў у часе подласці і маральнага адвечаньня ў польскім грамадзтве і польскім парлямэнце».

Аўтар даводзіць, што беларускія депутаты абавязаны былі барацьбіць свой народ і што ня іх віна, калі польскі нацыяналізм не захачеў найсьці на мірнае паравуменьне в беларусамі:

«Што-ж можа зрабіць депутат саюму, прадстаўнік народу, калі ўсе стараны з яго боку, накіраваны на зямрэнне адносінаў паміж Польшчай і беларусамі, разьбіваюцца аб мур польскае нацыяналістычнае захопнасці? Што парты

прадстаўнік народу, які не бароніць праў свайго народу. Ці ня ёсьць ён найгоршы здраднік».

Усё гэта так, але вы-то самі панове—«дэмакраты»:

«А што-ж дагэтуль вы рабілі? А дзе-ж дагэтуль вы былі?»

Вось ужо два гады, як улада не знаходзіцца ў руках эндэцкі. Не эндэцкі ўрад разганяў Грамаду і не на загадзе эндэцкіх-жа міністраў влясавы абшарніцкі суд шле на катаргу грамадаўцаў.

«Ад вырашэньня працэсу Грамады,—піша С. В.,—залежыць надта шмат будучыня дзяржаўнае Польшчы. Ці мы адновім даўнейшыя традыцыі Рэчы паспалітае, ці канчаткова ваваем яе як нездаровыя галоцынацыі спозьненых рамантыкаў».

Ці Польшча будзе вялікае ці малою?»

Вось у гэтым і ёсьць, на нашай думцы, таксама—асноўны сэнс працэсу Грамады. Паны «дэмакраты» в «Кур. Віл.» ідэалізуюць даўнейшую Польшчу, называюць яе «мяткаю народаў», на бачаць ці ня хочучь бачыць сапраўднае Польшчы старымі часоў з яе ўціскам нацыянальным і сацыяльным, падмяняюць рэальнасьць «нездаровымі галоцынацыямі». Таксама яны ня бачаць і рэальнае Польшчы нашага часу і ўсё яшчэ басьсьляна мараць аб павароце гістарычнага працэсу ў іншым кірунку.

Выступленьне «Кур. Віл.» заставаецца, як відаць, бяз водгуку, бо наваўтра ён зьявіўся ішчэ даўнейшым ўступным артыкулам Мар'яна Сьвяхоўскага: «Суд над перадамай нацыянальнай палітыкай». У гэтым артыкуле, накіраваным беспасрэдна да судзьдзяў, аўтар прабуе пераканаць іх, што Грамада зьяўляецца вынікам «дамаўвае» польскае палітыкі, што Польшча сама вінавата ў ператварэньні ранейшых прыцелюў у ворагаў.

«У Польшчы пасья дэсэцігадовае неазажэнасьці яе сезі на лаўны абвінавачаных, як абвінавачаньня ў варажой дзейнасці супроць польскае дзяржавы, палік іншым таксама найбольш ідэяны і актыўныя беларускія папэлафілы».

Як гэта магло выйсці і хто вінават, што даўнейшыя нашыя прыцелі сталі нашымі працоўнікамі? Хто вінават, што Польшча ў працягу 10 год існаваньня страціла саброў, якія абкружалі яе і

працавалі разам з ёю пры ле ўтварэньні?—пытаньня М. Сьвяхоўска. Далей ён абаварвае ранейшую папэлафілскую дзейнасць Тарашкевіча, Астроўскага і Луцкевіча, асабліва сшыняючыся на аднаі друкаванай працы апошняга («Усходніе пытаньне». Варшава 1920 г.), дзе Луцкевіч выказваў думку, што пры правільнай палітыцы Польшча магла-б арабціца арганізацыйным асяродкам, пунктам прыцяжэньня для ўсяго славянскага сьвету ў тым ліку і для беларусаў.

Разглядаючы далей гісторыю польска-беларускіх узамалюносінаў за 1917-27 г.г., аўтар прыходзіць да вываду, што Польшча сама вінавата ў ператварэньні прыцелюў у ворагаў. А раз так, дык і вывад у выглядзе судовага прыгавару павінен быць аднаведны.

Але сталася якраз наадварот. Паны «дэмакраты» ўвесь час бачаць пераальную Польшчу сваіх хворых галоцынацый і ня хочучь бачыць Польшчы рэальнае, Польшчы абшарніцкай і капіталістычнай, якая душыць ня толькі найменшасці, але таксама і польскіх рабочых і сялян. Віленскі прысуд канчаткова хавае гэтыя «нездаровыя галоцынацыі» аб аднаўленьні даўнейшае Польшчы ад мора да мора на грунце нейкага паравуменьня польскае буржуазіі в беларускімі працоўнымі масамі. Такое паравуменьне не магчыма, і Віленскі прысуд зьяўляецца пагляднай ілюстрацыяй гэтага.

Цяпер яшчэ ад адным: Сьвяхоўскі піша, што ў Савецкім Саюзе жадалі як найбліжэйшага прысуду грамадаўцаў, бо гэта назаўсёды зацэпіла-б шлях да паравуменьня Польшчы в заходня-беларускімі народнымі масамі. Вось гэта—нагадая маля! Ніхто ні ў Савецкай Беларусі, ні ў Савецкім Саюзе не жадаў і ня мог жадаць катаргі грамадаўцаў. Мы ня можам жадаць катаргі няшчасным паднявольным нашым братам, жыцьцё якіх пад уладаю бела-польскае буржуазіі і так зьяўляецца катаргаю.

Катаржны прысуд грамадаўцаў выдзякаў ва ўсіх рабочых і сялянах нашага Саюзу найбольшае абурэньне і найвастройшы пратэст. Але мы разумеем, што прысуд гэты сапраўды хавае рэальную Польшчу «нездаровых галоцынацый».

Міхась Баравы.

„КУДЫ ІДЗЕШ, ПОЛЬШЧА“ (Палеміка ў польскіх газэтах вакол працэсу Грамады)

Працэс шахцінскіх шкоднікаў

Твар падсуднага Бабенка

Бабенка пра свае ўчынкi

Перад судовым сталом—падсудны Бабенка, загадчык капальні № 2 Данецка-Грушэўскага раёну. Бабенка скончыў штайгерскую школу і ў 1915 годзе паступіў штэйгерам у капальню № 2. Першая шкодніцкая работа падсуднага адносіцца да 1921 году, калі ён па загаду Беразоўскага затаніў капальню былой Нова-Азоўскай кампаніі. Далейшыя шкодніцкія ўчынкi Бабенка: захаванне наштоўных пластоў усходняга крыла капальні № 2, скарачэнне здабычы вугалю шляхам затрымання пабудовы новай сартуоўкі і, урэшце, нядабайныя адносіны да рабочага вынаходніцтва. Фантам шкодніцтва падсудны лічыць таксама свае адмоўныя адносіны да машын, якія выраблены на савецкіх заводах. Урубковыя машыны Краматорскага заводу, якія палілі на капальню № 2, былі прызнаны падсудным у той час нягоднымі, хоць гэта не адпавядала сапраўднасці. Загадчыкам капальні № 2 Бабенка быў назначан у 1923 годзе. Шкодніцкая работа яго працягвалася 4 гады. Дырэктывы падсудны атрымаваў непасрэдна ад Беразоўскага і Калганова.

пальні сказаў: «Я варта пры бальшавікох распрацоўваць добрыя пласты. Неабходна іх захаваць для гаспадароў».

Падсудны паказвае, што на руднях агудам парушаліся нормы і расцэнкі, што выклікала вялікае абурэнне сярод рабочых. Абурэнні выліваліся ў адкрыты хвалеванні. Шкоднікі гэтыя хвалеванні звачовалі, адкрыта выказваючыся ў тым сэнсе, што інтэрвэнцыя няўнікнена ў 1927 годзе.

Запытаны падсуднаму

На гэтым качаецца ранішняе пакаранне.

Вечарняе пасяджэнне 24-га мая пачынаецца рэдам запытанняў, якія задае падсуднаму Бабенка абарона. Усе гэтыя запытаныя кандэнтруюцца, галоўным чынам, на паказаных Бабенка, на пасобных актах яго шкодніцкай работы, на гісторыі з урубовай машынай Краматорскага заводу, на грашовых разліках Бабенка з таварышамі па шкодніцкай арганізацыі.

Шмат запытанняў ставіць Бабенку і падсудны. Падсудны Намышніцкі ставіць запытанне аб грашох. Ён прабуе даказаць, што ніколі ніякіх грошай ад Бабенка не атрымаваў, але Бабенка катэгарычна сьцьвярджае, што выплаціў Намышніцкаму 2 з пал. тыс. р.

Другі падсудны Антонаў пытаецца ў Бабенка—на якой падставе ён абвінавачваў яго ў антысавітызме. Бабенка адказвае, што ён у гэтым абвінавачваў ня толькі Антонава. Трэба сказаць адкрыта, — гаворыць ён, — ва ўсіх былі такія настроі. У якасці канкрэтных фактаў Бабенка падае выпадкі з інжынерамі Ліпкіндам і Лішымцам, якіх Калгану і Антонаў пастараліся выжыць з рудняў.

Паказаны сьведкаў

На эстраду адлілі за другім падымаецца рад сьведкаў, якіх ўсебакова асьвятляюць дзейнасць Бабенка да і пасля рэвалюцыі. Сярод сьведкаў—гарнякі, былыя чырвонаармейцы, камсамольцы. Усе яны ведаюць Бабенка з даўніх часоў, сустракаліся з ім штодня на вытворчасці, у дамашніх абставінах, у часе прабывання белых. Фігура

Бабенка выяўляецца зусім данладна: ён з рабочымі быў груб, здэкаваўся над палоннымі чырвонаармейцамі, быў гразою для гарнякоў рудні № 2.

Сьведка Давыдаў працаваў на капальні № 2 35 год без перарыву. Ён характарызуе Бабенка нямногімі словамі: «Бабенка лічыў рабочых за сабак. За малейшы промах ён накладваў на нас штраф. Адносіны Бабенка да савецкай улады і прафсаюзаў былі рэзка адмоўныя. Пасля рэвалюцыі ён на просьбы рабочых заўсёды адказваў: «Ідзеце да сваіх і прасіце», пры чым пад словам «сваіх» ён разумее органы савецкай улады, прафсаюзы і г. д.

Сьведка—тэа. Шэвалдзін—працуе на руднях з 1879 году. У 1906 годзе, — расказвае ён, — я стаў працаваць на рудні Азоўскай кампаніі. Гэта рудня—новая, адна з найлепшых, добра абсталяваная, з сваёй электрастанцыяй, майстэрнямі і капітальнаю сартуоўкаю. Я працаваў на гэтай рудні да 1921 гаду, калі рудня была затоплена Бабенкам.

Тав. Крыленка:—Як-жа рабочыя аднесліся да заталення рудні? — Рабочыя хваліліся, бо яны былі ўсе скарочаны і засталіся без працы. Рудня прапала, а абсталяванне рассяянулі.

Тав. Васільяў-Южын:—А вы не скардзіліся прафсаюзу і яшчэ каму-небудзь?

— Так, мы падавалі скаржу кіраўніку—Калганаву.

Сьведка Вымораў у 1918 годзе супольна з іншымі чырвонаармейцамі папаў да белых. Тав. Вымораў працаваў на капальні, якую кіраваў Бабенка.

— Бабенка—паказвае т. Вымораў—здэкаваўся над чырвонаармейцамі, прымушаў іх працаваць ў сьвятла. Раз, калі чырвонаармейцы прававалі пайсці ў горад, каб купіць сабе на рынку харчоу, яны былі выкліканы ў кантору, дзе Бабенка заявіў ім наступнае:

— Гэта вам не Савет, дзе вы свае законы ўстанаўляеце. Я з вамі ўзгаможніца ня буду і вас стаўлю да сьвянкі... Потым Бабенка дастаў наган і, прыставіўшы яго да вяску Вымарова, сказаў:

— Халадно цябе ці гарача?

Далей даюць паказаныя сьведкі рабочыя Кутава і Сёмкін. Паказаным гэтых сьведкаў канчаецца вечэрняе пасяджэнне.

Крызіс ангельскае вугляпрамысловасці

Жудасная беднасць сярод гарнякоў Цьвёрдалобья разлічваюць на дапамогу згоднікаў

ЛЕНДАН, 24. Агенцтва Ройтэр паведамляе: «У абыякавым пасяджэнні палаты вобшчын некаторыя дэпутаты рабочай партыі ўзнялі пытанне аб становішчы ў вугальнай прамысловасці. Дэпутаты за-

ліваюцца вынікам 7-месячнай забастоўкі гарнякоў у 1926 годзе.

Кінг мяркуе, што скарачэнне місцовых падаткаў і чыгуначных ставак на перавозку вугалю, якое ўрадаваўся ўвядзе, прынеса да-

нымі плянамі аб становішчы ў капальных Нортумбэрлянд і Дэрхам разам з канкрэтнымі прапановамі адносна мер, якіх павінны быць ужыты для агульнага паліпшэння сучаснага становішча вугальнай

Ізраіль Плаўнін

Ізноў, Ізноў трагічныя ахвяры...

(Да прысуду над Грамадою)

ІЗНОЎ, ІЗНОЎ ТРАГІЧНЫЯ АХВЯРЫ СВАЁЙ КРЫВЁЙ ФАРБУЮЦЬ ШЛЯХ ВЯКОЎ... АГОНЬ ДУШЫ І СЭРЦЫ ПОЎНЫ ЖАРАМ, ЗДУШЫЎ МАГНАТ АБДЫМКАМІ АКОЎ...

ІЗНОЎ ВОСТРЫ МЕЧ ПАДНЯЛА СТАРАДАЎНАСЦЬ, ІЗНОЎ ІНКВІЗЫЦЫЯ УЗНЯЛА ГАЛАВУ... І ЗАГРЫМЕЎ, ЗАБРАЗГАЎ ЛЯЗГ КАЙДАНАЎ... І СТОГНЫ, КРЫК НА БАРАЦЬБУ ЗАВУЦЬ...

О, БЕЛАРУСЬ. СЫНЫ ТВАЕ У НЯВОЛІ,— У СЭРЦА ІМ—УПІЛІСЯ НАЖЫ. ТЫ ЧУЕШ ГУЛР.. ТО ЛАНЦУГІ ТАК ЗВОНЯЦЬ. ТЫ БАЧЫШ ЛЕС?.. ТО УСЁ КРЫЖЫ, КРЫЖЫ... О, БЕЛАРУСЬ ЗАХОДНЯЯ...

З УСХОДНЯЙ, ЯК ДЗЬВЕ СЯСТРЫ АБНЯЦЦА ВАМ ПАРАІ. ГЛЯДЗІ. ГЛЯДЗІ. І ЗОРЫ, ЯК ПАХОДНІ. ГЛЯДЗІ. ГЛЯДЗІ. НІБЫ ШТАНДАР—ЗАРАІ. ТЫ ЧУЕШ КРЫКІ ЖАХЛІВЫ КРЫК, ШАЛЁНЫ?.. А ГЭТЫ КРЫК ІРВЕЦЦА З ПА-ЗА КРАТ: „ГЭЙ, БЕЛАРУСЬ. ЗА ТРЫЦЦАЦЬ СЕМ—МІЛЬЁНЫ ПАВІНЕН НАМ ВЯРНУЦЬ АГІДНЫ КАТІН.“

Выбухі бомб у Амэрыцы

У італьянскім консульстве ў Аргентыне забіта 12 асоб

НЬЮ-ЁРК, 24. Як дапосяць з Буэно-Айрэса (Аргентына), у італьянскім консульстве ў Буэно-Айрэсе здарыўся выбух, у выніку якога 12 чалавек забіты і шмат 40 чал. паранены. Паліцыя прынісла выбух антыфашысцкай арганізацыі. У сувязі з выбухам паліцыя арыштавала каля 100 радыкалаў.

Выбух у мэксыйскім парламанце

НЬЮ-ЁРК, 24. Паводле вестак агенцтва «Асошійэted Прэс» з Мэксыко, на ўмяшальным пачок будынку парламанту ў горадзе Мэксыко адбыўся выбух бомбы. Чалавечы ахвар ня было.

Рост рабоча-сялянскага руху ў Індыі

ЛЕНДАН, 18. У Хатпары (паблізу Калькуты, у Індыі) адбыўся трэці чарговы гадавы зьезд рабоча-сялянскай партыі Бенгалі. На зьездзе прысутнічалі каля 80 дэлегатаў, прадстаўнікоў ад 10 000 невялікіх пачына-

Партыйнае будаўніцтва

Пытанні масавай работы на прадпрыемстве

Ці выстарчальна прапрацоўвалася дырэктыва сакавіковага пленуму ЦК КП(б)Б аб масавай рабоце?

Перад намі ляжыць значная колькасць матэрыялаў, якія характарызуюць штодзённую работу піаэрых вытворчых арганізацый (парт., праф. і грамадзя.). Гэтыя матэрыялы, раздабытыя намі пры правядзенні масавай работы на вялікай колькасці прадпрыемстваў, сьведчаць аб тым, што ў масавай рабоце піаэрых арганізацый на прадпрыемстве ёсць яшчэ шмат недахопаў. Не забрапаючы становішча паасобных галін масавае работы, правярка раней за ўсё выявіла, што дырэктыва сакавіковага пленуму ЦК не атрымала роўнамернае ўвагі ў паасобных зьвешнях нашае партыі.

У рэзальцыях не адчуваецца выстарчальнага прадумвання метадаў і форм найлепшага прыстасавання масавай работы да ўмоў данага прадпрыемства, цэху, зьменч і г. д.

Фактам зьяўляецца тое, што на шмат якіх прадпрыемствах у нас ёсць інстытут індывідуалаў і няна індывідуальнае работы, ёсць вытворчыя нарады, але яны ня скліваюцца папокалькі месцаў. Ёсць непараўменныя рабочыя на каждагаварох, на пытаньнях грамадзкага харчавання, па ахове працы, а на парадак дня чарговага сходу рабочых, ім явраз падносіцца ўсё той-жа даклад аб міжнародным становішчы.

Гэтай дырэктывай грунтоўна займалася большасць АК, досыць шыра—райкомы, асабліва прамысловых раёнаў (Менск, Віцебск, Гомель). Гэта выказвалася ў прапрацоўцы яе на шырокім актыве (Кастрычніцкай райком—Менск) у скліканні спецыяльных хурсаў нарад піаэрага партактыву прадпрыемстваў у прапрацоўцы на іх пытаньняў масавай работы (2 і 3 райкомы—Віцебск), у правярцы становішча масавай работы (Гаррайком—Гомель), у правярцы АК выканання дырэктывы сакавіковага пленуму (Віцебск, Магілёў і інш.).

Чым гэта тлумачыцца? У значнай меры, зразумела, тым самым складаным перапаўтам самых рознастайных галін усякай работы, у тым ліку і масавай, які мае месца на прадпрыемствах. У большасці гэта здарэцца дзякуючы адсутнасці выстарчальнага вопыту ў каардынаваньні розных работ, выстарчальнага ўмення выкарыстаць усе жывыя сілы (піаэры актыў) на прадпрыемстве, у распыленні гэтых сіл. Аднак, да асноўных прычын трэба аднесці і тое, што нашы піаэры партаргані шчыльна, па-сапраўднаму, з усеў ініцыятывай да пытаньня аб масавай рабоце яшчэ не падыйшлі.

Зусім іншы малюнак атрымліваецца пры правярцы таго, наколькі дырэктыва сакавіковага пленуму выйшла сваё абгаварэньне ў вытворчых ячэйках і адлюстравалася ў практычнай іх рабоце на прадпрыемстве.

Ад пашарэдняга вывучэння і самаправеркі становішча паасобных галін масавай работы, ад выдурэння тормазаў, якіх перашкаджаюць паставіць яе на здавальняючую вышыню, ад барацьбы, накіраванай супроць самацёку ў масавай рабоце нашы ячэйкі павінны перайсці да практычнага ажыццяўлення дырэктывы сакавіковага пленуму ЦК.

На гэты пытаньне прыходзіцца, нажалі, даць самы адмоўны адказ.

Перад намі два рады ячэек. У адных: Заход. чыг., Менск, МББ чыг. і Паўночна-Зах. чыг., панчошнаа ф-ва, цэхавыя ячэйкі «Дзвіна», «Спартак», «Ільіч» (Магілёў), «Возузі» (Гомель) і ў радзе іншых—дырэктыва аб масавай рабоце зусім не прапрацоўвалася.

У наступных артыкулах мы разбіраем дасягненні і недахопы паасобных відаў масавае работы. С. Камэнштэйн.

У іншых (мешы лік): механічная ф-ка абытку, гута (Менск) і іншых—дырэктыва аб масавай рабоце абгаварвалася.

Аднак, абгаварэньне гэта ня можа быць прынята зусім здавальняючым. Асноўным мінусам тут зьяўлялася тое, што дырэктыва ўспрыманалася механічна. Лепшым довадам гэтага зьяўляецца агульным характар прынятых гэтымі ячэй-

Цякучасць склададу перашкаджае

(Яч. Камгасу, Менск).

Справаздачы сход ячэйкі камгасу праішоў пад знакам паліпшэння работы апарату камгасу і абкамтрэсту. У дакладзе сакратара ячэйкі была адзначана на лініі камгасу цякучасць склададу працаўнікоў. За год быў тры разы зьменен загадчык домакіраўніцтва; загадчыкі жыгэсталам мяняюцца амаль кожныя тры месяцы. Большасць таварышоў, якія працуюць у камгасе, лічаць для сабе работу кароткатэрміновай высылкай бо ўмовы работы, у сувязь з кватэрным крызісам, вельмі цяжкія. Пытанні рацыяналізацыі апарату, рэжыму эканоміі і зьніжэння адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў зьяўляліся асноўным адром работы парт'ячэйкі за мінулы перыяд. Адзначана была адсутнасць кантролю над выкананьнем дагавароў, заключаных з жактамі і прыватнымі арандатарамі.

Па лініі работы абкамтрэсту таварышы адзначалі дасягненні ў рабоце прадпрыемстваў. Над кіраўніцтвам ячэйкі праводзіцца чыста апарату трэсту ад былых гаспадарыкаў. Масаваа работа сярод рабочых і служачых, як і работа па паліцыі, праводзілася здавальняюча.

Мала звярчалася ўвагі з боку ячэйкі на палітасьвету партыйнаў, процант наведваючых партыю і асоб, якія займаюцца самаадукацыяй, вельмі невялікі. Адсутнічалі шэфрота ў вясцы і з падшэфнай вайскавай часцю. Склад новага бюро абноўлен на 50 проц.

Мабыць, забыліся

Ячэйка КП(б)Б пры фаварна-тэ сапільным заводзе «Зьвізда» зусім забылася аб беларусізацыі. У пачатку 1927 г. існаваў гурток па вывучэнні партыйцамі бел. мовы, дык цяпер і гэтага няма. На ўсёх сходах ячэйкі прамоўцы гавораць выключна парасійскаю. Ужо некалькі раз устанаўляўся тэрмін для вывучэння, але ніхто не правярае, як гэтыя паставы выконваліся, і ніхто ўжо і на тэрміны не звараеае ўвагі. Толькі прамаколы бюро і сходаў пішучца па-беларуску, бо іх трэба адсылаць у РК. З 56 членаў і канд. ячэйкі вылісваюць усяго 3 чад. «Зьвізду» і 5—«Бел. Веску». Адпаведным органам трэба напаліць аб гэтым ячэйцы. І. М. Г.

Аб працы сярод жанчын у Камгасу

дпутаты рабочей партии...
пытанье аб становішчы ў вугальнай прамісловасці. Дпутаты зазначалі, што становішча гарнякоў у Шатландыі і некаторых іншых вугальных раёнах зьяўляецца трагічным. Яны знаходзяцца ў крайняй ступені беднасці і выбывалі з жыцця.
Прадстаўнік міністэрства па справах вугальнай прамісловасці Кінг у адказ на выступленне дпутатаў зазначыў, што вугальная прамісловасць за апошнія 12 месяцаў здабыла 330 мільянаў тон руды. Аднак, яна змагла прадаць усё 250 мільянаў, бо на большасці рынку яна сустракаецца з затрудненнямі, якія зьяў-

ляцца з прычыны, якія шкодзяць развіццю і ўзмацненню калгасаў, зьяўляюцца нізкі культурны ўзровень насельніцтва калгасаў, наўнасць вывага працанту вынісменных і малапільменных. Навысокі ўзровень сьведомасці, слабое развіццё грамадзян самадзейнасці.
Усе гэтыя недахопы ў асабліва рэзкай ступені нагледжваюцца сярод жаночай часткі насельніцтва калгасаў.
Выбарачнае абследаванне двух калгасаў у Магілеўскай акрузе і шасці калгасаў Аршанскае акругі малое становішча ў дачыненні да культурна-адукацыйнага ўзроўня і якасці працы праўленьняў.
Культурны ўзровень амаль усіх калгасніц нізкі, большая частка іх малапільменнасці не вядуцца да агульных сходах калгасаў, што ва ўсіх калгасах вылісваюцца газэты і ёсьць літаратура, жанчыны яе не чытаюць, а таксама яны прымаюць удзел у правадзімых у калгасах чытках. Трэба адзначыць, што ва ўсіх калгасах адсутнічае жаночая літаратура. Часопіс «Беларуская Работніца і Сялянка» ні адным з абследаваных калгасаў няма.
Нізкі культурны ўзровень і амаль поўная адсутнасць працы сярод жанчын у калгасах прыводзіць да таго, што ўдзельная вага жанчын у гаспадарчым жыцці вельмі нізкая. Калгасніцы скарэй за ўсё займаюцца на дадаможных работах. З боку саміх калгасніц нагледжваюцца не разумеальныя вольнасці большага ўдзелу ў жыцці калгаса і адсутнасці імкнення да гэтага.
Нам няма часу, нам хапае працы і ў хаце, — кажуць калгасніцы.
Адсюль — кансерватызм жанчын па пытаннях аб агульняванні асобных частак гаспадаркі, як каровы, свіння і г. д. Можна прыкласьці прыклад камуны «Ясны дзень», дзе пасля пастановы аб аграмадзяннай кароў, жанчыны амаль не наблілі старшыню камуны і адмовіліся даць кароў.
Працідзейнасць з боку жанчын аграмадзянска асобных галін гаспадаркі нагледжваюцца амаль усюды.
У радзе калгасаў аплата працы жанчын не аднолькавая з мужчын, і нават і за аднолькавай работы. Напрыклад, у арцелі «Чырвоны Кастрычнік» жанчыны атрымліваюць на 15 проц. менш ад мужчын, у камуне «Араты» — на 50 проц., арцелі «Орты» — на 20 проц., ня гледзячы на юрыдычнае раўнапраўе.
У цеснай сувязі з нізкім узроўнем культурнасьці жанчын знаходзіцца пытанье аб бытавых умовах у калгасах.
Санітарнае становішча вельмі дрэнае, дзеці выходзяць пастарому, дзіцячыя ўстановы не прысцягваюцца. Нагляджваюцца плёткі, якія вельмі перашкаджаюць ўзмацненню

Выканком федэрацыі гарнякоў паставіў пасада міністэрства па справах вугальнай прамісловасці, у адказ на яго просьбу, мажараву, дзе будзе зьмешчаны ўсе даныя. Адначасова выканком паставіў дамагацца, каб міністр па справах вугальнай прамісловасці і іншыя члены ўраду, якія тым ці іншым чынам маюць дачыненне да пытання аб становішчы ў вугальнай прамісловасці, як напрыклад міністр працы, прыналі дэлегацыю выканкому для вуснай гутаркі.

Цэнтральны камітэт партыі ў сваім дакладзе на зьездзе адзначыў, што цесная сувязь партыі з непароднай барацьбой рабочых мас за свае інтарэсы была прычынай, што партыя многы раз падаргалася ўрадовым рэпрэсіям. Цяжкі рад членаў партыі знаходзіцца ў сучасны момант у турме. Аднак, партыя шварна расьце. У бліжэйшы час ірвуцца клікаць агульна-індуйскае канфэрэнцыю для арганізацыі агульна-індуйскай рабоча-сялянскай партыі.

Фракцыі толькі лічацца, а не працуюць

(Мазыр)

Праведзенае акруговае КП(б)Б абследаванне работ амаль што ўсіх фракцый акруговых арганізацый выявіла рад ненармальнага бакоў у іх працы.
Наогул трэба адзначыць, што фракцыі, як такія, існавалі ў АВК, акруговым саветах Асоавіяхіму і акрпрафсаветах, а ў іншых арганізацыях яны накуль што лічыліся толькі на паперы. Для характарыстыкі спынімся падрабязна на асобных галінах працы.
Перш за ўсё аб плянаваць — плянаў працы, за выключэньнем фракцыі АВК і савету Асоавіяхіму, няма, фракцыі працуюць па агульных плянах, якія складваюцца па сваёй арганізацыі. Фракцыя праўленьня ЦРБ за год правяла 4 пасяджэньні, фракцыя акруговага таварыства с.-г. крэдыту за гэты-ж час правяла 3 пасяджэньні. У сяродзім па ўсіх фракцыях пасяджэньні праведзены 1 раз у 4 месяцы.
Зьмест работ фракцый. Большасць пасяджэньняў фракцый займалася разглядаць дробных пытанняў, так напрыклад: фракцыя акрэсьсавоў разгледзла 19 арганізацыйных пытанняў, 17 бігувача характару і толькі 7 гаспадарчага парадку; фракцыя акрпраўленьня савоў саўгандальскага разгледзла 27 арганізацыйных пытанняў і 9 іншых і г. д. Перад фракцыямі стаяў рад задач і яны за гэты час атрымалі рад дырэктыв, але яны не зьявілі свайго праламленьня ў рабоце саміх фракцый. Яны (гэтыя дырэктывы) бяспомна праводзілі ў жыццё, але адзінаасабова старшыняў гэтых ці іншай арганізацыі, фракцыя-ж, як калектыў, не прапрацавала гэтыя дырэктывы, і фракцыі, як віруючага калектыву ў гэтых ці іншай непартыйнай арганізацыі, не адчуваліся.
Пытаньні рэжыму эканоміі, рацыяналізацыі, барацьбы з бюракратызмам, зьніжэньня 20 проц. адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў месца ў рабоце фракцый ня мелі. Апошняе пытанье — гэта аб узаемаадносінах паміж фракцыямі і гарадзкімі парт'ячэйкамі. Дагэтуль узаемаадносіны ў большасці сваёй налілі фармальны характар, уважкі ў іх працы, узаемнай дапамогі ў працы ня было.
Павінуць такі стан працы і надалей безумоўна пельга. Трэба прыняць неабходныя меры як фракцыям, так і парт'ячэйкам, каб работа фракцый ажывілася, каб фракцыі адчуваліся б, як калектыў, каб яны з прэстыжам выканавалі свае калектыўныя ў правядзеньні ўсіх настаўленых перад імі задач.
Б. Шпітальнік

АБ УСІМ

— Дырыжабль «Нобілі» італійскага авіяцыйнага заводу «Італія» сьвіта між 1 і 2 гадзінамі ночы ў працягу гадзіны знаходзіўся над паўночным каньіаўсеем. Дырыжабль вярнуўся на Шпіцбэргію.
— Пажар у міншчы 4 майстэрні старога арсеналу таварнага марскога ведамства. Страты дасягнуць некалькіх мільянаў крон.
— У Вільняўскай (Нямеччына) сплывае на воду новы крэйсер. Новы крэйсер названы «Рейнхам».
— У Берліне адбылося першае адкрытае выправаваньне аўтамабіля-ракеты, які прыводзіцца ў рух рэакцыйнай выбухаючай матэрыяй. Выправаваньне прайшло з поўным посьпехам. Найбольшая хуткасць, якая была дасягнута аўтамабілем, — 195 км. у гадзіну.
— Акім на нью-ёрскай біржы паданіць. Банкі ўзмоцнена ліквідуюць пазыкі, якія даны пад акцыі. Высокі крэдытны процант сьведчыць аб неэвістарцальнасці крэдыту.
— У Інданэзіі мясцовыя арганізацыі камітэты і саюзы кінэйскіх індуйскай праводзіць ва ўсіх гарадох кампанію па зборы сродкаў у фонд дапамогі палітудым аркіям. Кампанія праводзіцца з посьпехам і ўжо сабрала шмат сродкаў.
— Амельская палата «Ірдаў» 114 каласамі сутрыць 35 прыняла ў другім чытаньні законпраект аб пашырэнні выбарчага права для жанчын.

Па СССР Яшчэ 32 самалёты на абарону рэспублікі

МАСКВА, 25. Рэўвалісавет СССР агаласіў загад, у якім гаворыцца: «27-га мая Асоавіяхімам перадаюцца найснова-паветраным сілам РСЧА 32 новых самалётаў, пабудаваных на ародзі, сабраныя працоўнымі масамі СССР у фонд «Наш адказ Чэмбрлену». Гэтымі чынам на ародзі фонду «Наш адказ Чэмбрлену» пабудаваны ўжо 131 самалёт. Загад за кожным самалётам замацоўвае імя арганізацыі, якая праводзіла збор.

ПЕРАЛЁТ СЕВАСТОПАЛЬ — ЛЕНІНГРАД СКОНЫЎСЯ

ЛЕНІНГРАД, 24. Закончыўся першы ў гэтым годзе вігтэпэрадз 4-х гідрасамалётаў з Севастопалю ў Ленінград. Гідрасамалёты выліскалі з Севастопалю 20 мая па маршруце Севастопаль — Раствоў-Дон — Сталінград — Саратов — Казань — Яраслаўль — Ваяльясенск — Ленінград. Увесь пералёт адбыўся пры спрыяючых умовах і праёйшоў зусім добра.

АЗДАРАЎЛЕНЬНЕ СМАЛЕНСКОЙ ЗЯМЛІ

СМАЛЕНСК, 24. Закончыўся пленум смаленскага ўкору УсеКП(б). З дакладам аб становішчы смаленскай арганізацыі выступіў сакратар губкому тав. Барысаў. З даклада і спрэчак высьвятліўся сумны малюнак разьвіцця кіруючай паятовай верхавіны. Воднага ў Смаленскім павеце выкарыстоўвалася толькі «на пабыгушак» для свайку школаў. Партыйнай работы ў саўхозах не вялося. Ячэйкі так зьявіліся раз у год.
Пленум адобрыў рашэньні ЦКК аб смаленскай арганізацыі і абцяў поўнае падтрыманьне ў ачыстым Смаленскай губерні ад граві і пясені. Абрана новае бюро паятовага камітэту. Пастапоўлена звязць з работы старшыню паятовага выканкому Філіпонава, а таксама ўпоўнаважанага ГубКК.

Друк у Польшчы

У 1925 г. у Польшчы выадзіла 1.606 часопісаў, у 1926 г. — 1.771, у 1927 — 1.967 часопіс. З агульнае лічбы выадзіўшыка ў 1927 г. часопісаў напольска друкавалася 1.579, на-лірай-ску — 136, на-літэску — 96, на-украінску — 85, на-беларуску — 22 і тымя мовамі — 43. Найбольш часопісаў выадзіла ў Варшавіскім вадводстве — 651, у Познаньскім — 263, у Львоўскім — 232, у Кракаўскім — 148, у Лодзьскім — 109, у Сілезьскім — 106, у Віленьскім — 83 і г. д. Найменей выадзіла часопісаў у Палескім (20), Наваградскім (10) і Гарнопальскім (7) вадводствах.
Па тыму пераважваюць тымдзёўкі — 506 і месячнкі — 636. Два разы нападзён выадзіла 121, 2-3 разы на месяці — 249, пераўварына — 274, што-дзённым газет толькі 175.

Разыграны буйныя выйгрышы пазыкі ўзмацненьня сялянскае гаспадаркі

БАБРУЙСК, 25. 9 гадзін вечара (Уласны нар.)
На ввечэрнім пасяджэньні тыражнае камісіі пазыкі ўзмацненьня сялянскае гаспадаркі разыграны буйныя выйгрышы на 500 і 1000 руб.
Выйгрышы на 500 р. папі на наступныя аблігацыі: №№ 41959, 93936, 53016, 237986 і 89297, і выйгрыш у 1000 руб. паў на аблігацыю № 198041.

Вакол выбуху ў Гамбургу Выбух будзе абмяркоўвацца Лігаю Нацый

330 пацярпелых ад выбуху запасы газу будзе зьявіцца

БЭРЛІН, 24. У большыні Гамбургу прыблізна даўлей пацярпелых ад выбуху баліну з фосгенам. Многія пацярпелыя жывы. У сучасны момант у большыні знаходзіцца 131 чал. 115 чал. карыстаюцца амбуляторным лячэньнем.
У большыні прадымаў Гамбургу знаходзіцца 84 чал.
Нарада спецыялістаў паставіла зьніжчыць запасы фосгена зэміччым шмат на месцы іх зованьня, бо вываз баліну з фосгенам з гораду зьяўляецца небяспечным.

Нямецкі ўрад пойдзе ў адстаўку 11 чэрвеня

БЭРЛІН, 24. Нямецкі ўрад раіў накуль што ўступіць у адстаўку з тым, каб уручыць праміну просьбу аб адстаўцы за дзень да склікаў аб адстаўцы новае сьледу. 3 прычыны рэйстату новага сьледу: склікаў 12-га чэрвеня, дык фармальна каць 12-га чэрвеня, дык фармальна адстаўка габінава адбудзена 11-га чэрвеня.

Блаяя падрыхтоўка да IV усеямецкага збору франтавікоў

БЭРЛІН, 24. 28-га мал ў Берліне адбудзена 4-я агульна-нямецкі збор чырвоная саюзу франтавікоў. Арганізацыя збору адбываецца ў цесным супрацоўніцтве з кампарціяй. Па скарочаным выбараў у рэйстат уся прапагандаўска дэстаўсць кампарція і чырвоная саюзу франтавікоў збо-асяродкавана на надыходзячым зборы, які, па агульнай думцы, будзе выключна шматлюдным. Агтацыя за ўдзел у зборы разьвіваецца пад лідэрамі: «За цесны саюз з СССР», «сучасныя буржуазны забараніць саюз франтавікоў» і г. д.

Арыштаваныя польскія камуністы будзе высланы з Нямеччыны

БЭРЛІН, 24. Як ваведамляюць некаторыя газэты, з 26 арыштаваных уазельнікаў «сходу польскіх камуністаў» у Берліне, 22 прыгаворюцца да адназначна за парушэньне пашпартных праваў пашпарты 4-х іншых былі ў парадку. Усе 26 арыштаваных высланыя з Нямеччыны, пры чым ім будзе зьвернуты захопленыя пры-

ВАРШАВА, 24. Паводляючы аб арышце польскіх камуністаў у Берліне, некаторыя польскія газэты выказваюць надзею, што арыштаваныя будзе выданы нямеччым урадам Польшчы.

Элементы новага быту надышчай дэжка правіваюць у калгасы. У большыні калгасаў дагэтуль хрысьціць дзяцей, ацэбрышы пільне не практыкуюцца. Большасць сьвяткуюць рэлігійныя сьвяты. Ні ў адным з абследаваных калгасаў няма камуністскага харчаваньня.
У вогуле, у пытаньнях пераўпарадкаваньня быту калгасніцы ня ідуць уперадзе сялянак.
У складзе выбраных органаў калгасаў вельмі мала жанчын. На 8-мі абследаваных калгасах абрана: 3 — члены праўленьня, 1 — канд., 2 — у рэвізійную камісію. Удзел іх у працы праўленьняў вельмі неэвістарцальны.
У грамадзкім жыцці вёскі (саветы, кааперацыя і г. д.) калгасніцы амаль ня прымаюць удзелу. Нават на агульных сходах калектыўу жанчыны мала прысутнічаюць.
— Няма часу нам хадзіць на сходы: нельга кінуць дзяцей.
Усё гэта ў асноўным тлумачыцца амаль поўнай адсутнасцю ва многіх калгасах выхаваўчай працы сярод жанчын. З 8-мі абследаваных калгасаў у 7-мі ячэйках і райкомах не праводзіцца ніякай асобнай працы сярод жанчын.
Райкомы, ячэйкі (асабліва жанарганізатары) ня ставяць перад калгасамі пытаньняў бытавога характару і пытаньні прыгавореньня жанчын да больш актыўнага ўдзелу ў гаспадарчым жыцці калгасаў. Ёсьць нямаля выпадкаў, калі райжанарганізатар зусім ня бывае ў калгасе і не праводзіць там ніякай працы.
Вывад з усёго гэтага направаецца сам сабою. Без максымальнага ўзмацненьня выхаваўчай працы сярод жанчын у калгасах ня можа быць паспяховай працы вясковых партарганізацый на ўзмацненьні і разьвіцці калгаснага будаўніцтва. Райкомы павінны праверыць пастаноўку жаночай працы ў калектывах свайго раёну і безадкладна праверыць неабходныя меры на ўзмацненьні гэтай працы. Вясковым парт'ячэйкам трэба зьявруць асабліваю ўвагу на пастаноўку працы сярод жанчын у калгасах.
Важнейшымі заладамі ў працы сярод жанчын калгасніц зьяўляюцца:
а) ліквідацыя нявысьменнасці і малапільменнасці;
б) наўнаўненьне бібліятэчак калгасаў жаночай літаратурай;
в) арганізацыя жаночых гурткаў (кроўкі і шпцыя, домаводства і г. д.);
г) ўцягненьне калгасніц у працу дэлегацый сходаў;
д) пашырэнне ў калгасах сеткі дзіцячых устаноў (яслі, пляцоўкі);
е) больш поўнае ўцягненьне жанчын у гаспадарчае жыццё калгасаў;
ж) пашырэнне масавай працы (чыткі, гутаркі, даклады). I. Д.

ПА САРЭЦКАЙ БЕЛАРУСІ

ТЭЛЕГРАФУ, ТЭЛЕФОНУ, ПОШТАЙ НАШЫХ КАРЭСДАНЭНТАУ

27 мая пачынаецца справа Кавалёва

БАРЫСАЎ. (Уласны кар.) У падвале, 27-га мая, а 2-й гэта дзя на фабрыцы "Чырвоная Беларусь" адбудзецца паказальны працэс над рабочым ф-ці Кавалёвым, сапраўды якога выклікала вялікая абурэнне сярод рабочых ф-ці "Чырвоная Беларусь" і іншых прадпрыемстваў г. Барысаў. Корацька справа гэта, паходзіць даныя сьведчаньня, малюе так:

У нашым гэта 1927 году на "Чырвоную Беларусь" наступіла ў якасьці работніцы Клімашова, якая аграва-я пачала хвалява, што можа закахаць дубога мужа.

Слова сваё яна выказвала і праз пэўны час яе пачалі бачыць у рабочым заводу, бачылі самі, Кавалёвым.

З гэтага часу сямейнае жыцьцё Кавалёвых рэзка змянілася, муж пачаў варочацца ледзя ічачы, перастаў даваць грошы жонцы і на ўсе напрокі сваёй жонкі адказваў сабою.

Так пачаўся да мая 1928 г., у першы дзень якога ён каацэнава разнашчыў з жонкаю і 3-га мая запысаўся з работніцай Клімашовай.

У той час, калі з расчлівых вачонку былі гучы вальсы, чуня быў пачаў том і сьмех, да дому падыйшла была жонка Кавалёва. Выскачваючы в хату, сам Кавалёў з лаянаю пачаўся на бытую жонку, пачаў яе зьбіваць.

Рабочы ф-ці вельмі абурэў учынам работніцы Кавалёва і Клімашовай, якая на прапой рабочых аказвала: "якая жне справа да Кавалёва і з не шчана-лімі—пачай зьбіваць".

Адзінчы, пачаў гуча, зьмі чатыр-рохот работніц, узброўшыся кіямі, чачаці Клімашова і Кавалёва, каб ара-біць пад імі самаход, які з туднасьцю ўдзела пацарапаць. Яе на шкода, але треба адкачыць, што парткаацэнтну вод-дзі аб гэтым вышлалі і не абгаарыў гэтага пытаньня.

Рабочы г. Пона-Барысаў патрабуюць задукава кары Кавалёву. Ул. А-ч.

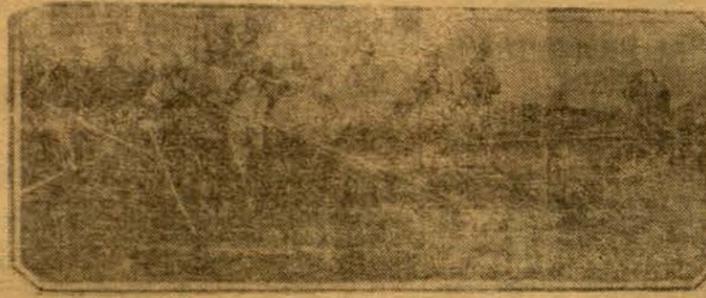
39.700 руб. страты ад навальніцы

МАЗЫР. (Уласны кар.) Прайшоў-шым валькім праліўным дажджом у часе якога ўтапіліся на рацэ 2 чал.) нанесен рэд валькіх страт. На вуліцы Калінін на адлегласьці адна-го кілямэтру частна вуліцы зусім разрыта і немагчыма па ёй пра-езьці; зьнесены тансама па абод-вах бокх вуліцы драўляныя тра-вары; папсавана вузка-калейна, пабудаваная для грамадзкіх прац на вуліцы К. Дзімінэха зьнішчачы моцны аднос калы бэтоннай сьцяны і разрыта зямля аугла школьнага участку і на гары Камунараў раз-ныт аднос і зьнішчачы на адлегласьці 20 мэтраў плот; папсавана кана-лізацыя і г. д.

Страты ад ліўня дасягаюць 39.700 руб.

ЦКК-РСІ і ДРУК

Асьвятленьне дзейнасьці контроль-ных камісій у локку

Фурманкі на Асінстроі

Недапушчальнае затрыманьне вы-платы зарплаты

Хто дапаможа?

БАРЫСАЎ. (Па тэлеф. ад уласнага кар.). На так даўно ў "Звязьдзе" наве дамлілася аб затрыманьні выплаты сьцянам грошай Барысаўскіх камбінатам. Некаторыя сьцяна, працу-ючы па 5—6 гадзінь на вывадзі друў, на працягу 7 месяцаў не атрымлівалі зарплаты. Пасля выдзеньня ў "Звязь-дзе" допісу, улоўнаважэні РСІ і пра-

Проводы ў лягэры

МАЗЫР. (Ул. кар.). Певальні дэба таму пэсад прафсаюнаны арганізацыі з вайсковымі часьцімі праялі вечар, прысьвечаны аровадам чырвонаармей-цаў у лягэры. Прафэрганізацыі даі чырвонаармейцам рад пацаруваў.

23-га мая равідом рабочыя аргани-зацыі, сабраўшыся на пляцы Воі са сьцягамі праводзілі чырвонаармейцаў у лягэры. Чырвонаармейцаў віталі пра-стаўнікі партыйных, прафэсанаальных і саюцкіх арганцаў, жадаючы ім пас-пяхова вучобы.

2000 чалавек атрымалі работу

ГОМЕЛЬ. За апошні час біржа пра-цы наіравала 2000 беспарадоўных на розныя работы. 1200 чал. працуе на будаўнічых работах, 500—на грама-дзкіх і 300 чал.—на Зах. чыг. Гэмыні дзямі адбудзеньня дадатковага пасьцяна рабочы на розныя работы.

Рабочы і работніца—новыя члены Віцебскага АВК

ВІЦЕБСК. (Уласны кар.). Завоччыўся пленум Віцебскага акрыканкома, які абраў у прывіддум, замест выбіўшых членаў прэзыдыуму, рабочага службаў пучі МВБ чыг. Імпіна і беспартыйную работніцу ф-ці "Дзвіна" Кухарэва.

Адказы рабселькорам і чытачом

ВЕДАЮЧЫМ (в. Скароднае). «Гора-каацэратар».—Бараліскаму рабкому.

СЕЛЬКОРУ (в. Дудзічы). «Расстрам у сьляжыцкім таварыстве».—Гомельскаму аксельсаюзу.

КЛІМАВУ (Ветна). Ваш ліст "Кніга-вэбцы" зьмешчаны на будзе. Пытаньне неспрыяцельнага характару. Напісьце аб дадаткіх і адмоўных фактах пра-сцоўваньня кнігі ў вэску.

САЛДАЦЕНКА (в. Чабатаровічы). Ваш артыкул "Хойніцкі надсельсавет працуе ва дрэзна" на войдзе. Суха наісана.

Рабочы (в. Мілашэвічы). "Нованочка на суд"—пракурору рэсублікі.

Селькор (Старобін). "Дайце зубнога доктара"—наіравамі да ведама ў агр-адвот аховы здароўя.

Дубовін (Бардзіўка). "Чаму голлар самагон?"—у Самахвалэвічкі РВК.

Рабочы (Слуцкі). "Прапалома рабо-чых"—у ВОНПБ да ведама.

Вон (Наманці. д-ва). "Зразумёў рэ-жымі эканоміі"—у РСІ.

Чытачы (ф-ца "Чырвоная Беларусь"). "Дронка падзея"—у Барысаўскую рай-міліцыю.

Трэба біць трывогу

(Гута імя Домбала) У матар'яльным аддаленьні на-

Пішняя стараннасьць

(Што паказала практыка нашых мясазагатовак)

У "Звязьдзе" ў свае часы ўжо паказвалася на надвычайную не-арганізавацьцэ нашага мяснага рынку, які ва ўмовах БССР набы-вае асабліва вялікае значэньне. З таго часу вельмі многае змянілася ў кан'юнктуры мяснага рынку. Пры-ватнік або выціснут з рынку, або зьвязан канвэцыённымі ўмовамі, якія сьціскаюць яго дзейнасьць.

Словам, для плянавых мясазага-тоўшчыкаў створаны на рынку вельмі спрыяючыя абставіны. У выпіву не прамінулі вылічэньне ў відзе ўзросту абхону сьляжыцкіх прапапоў. Удааьня вага пляна-вых загатоўшчыкаў у другім квар-тале павысілася на гэтым рынку з 20-25 проц. да 50 проц.

Здавалася, што наступіў, парэш-це, час ажыццявляць намечаныя ашчэ кантрольнымі лічбамі мара-прыметы на зьніжэньні загатоў-чых, а праз іх і рыначных цэн на прадукты жывёлагадоўлі.

Але нашы загатоўшчыкі менш за ўсё думалі аб правадзэньні агуль-най палітыкі на мясным рынку—дамінавала «камэрцыяналя выго-дасьць», дапоўненая по-тодчасьцю выкаваць паказаныя Наркамган-лем пляны. А цэны... цэны на мя-са ўсё расьлі.

Праўда, у другім квартале заў-важваецца ўжо сьпінэньне ўзросту рыначных цэн, тады яе ў мінулым гады другі квартал звычайна даваў прыкметны ўзрост цэн. Але гэта «да-сягнэньне» ў большай ступені аб-вязана суровай зіма гэтага году і недахвату кармавых сродкаў, чым плянаваму ўдзельнічаньню зага-тоўшчыкаў.

Такім чынам, колькасьць і ўзрост плянавых мясных загатовак і большы абхон сьляжыцкіх прапапоў мясам не суправаджаўся зьмяншэньнем працы апарату. А ў адно-

сінах абслугоўваньня спажыўца за-ўважвалася нават і пагоршэньне (чаргі).

У выніку дырэктыва ўраду аб зьніжэньні цэн на мяса ў гэтым годзе, параўнальна з папярэд-нім годам, ня была выканана ў першым паўгодзьдзі, калі ме-ліся найбольш спрыяючыя для гэтага абставіны.

І вось загатоўшчыкі зараз—вельмі позна—спажваціліся і парашылі: ці мельга выканаць заданьне ў другім паўгодзьдзі? Што з таго, што ў вясновы летні перыяд, калі бсьць даволі паднож-нага корму, сьляжыства наогул менш рэалізуе жывёлы, што звычайна ў гэты перыяд мясныя цэны павы-шаюцца, што сэзонныя ўмовы гэта-га перыяду зусім ня спрыяюць ажыццяўленьню гэтай дырэктывы? Было-б вялікім дасягнэньнем, каб удалося ўтрымаць мясныя цэны на ўзроўні канца першага паўгодзьдзя.

Наш Наркамгандаль разва-жае, аднак, інакш: заданьне бсьць—яго треба выканаць, сэзон упушчан—лепш позна чым ніколі... А наогул даецца ды-рэктыва зьнізіць загатоўчыя цэны на мяса ў трацім квартале на 5 проц.

Але ці будзе мяса.

Месцы ўжо скардзьяцца на ска-рачэньне сьляжыцкага посылу жывё-лы, на перабоі ў забеспячэньні насельніцтва мясам, на немажлі-вась выконваць дырэктыву аб зьні-жэньні загатоўчых цэн.

Наркамгандаль треба падумаць аб сьвачасовасьці гэтай дырэктывы (зараз ужо спозьнена), каб не ўпа-добіцца таму стараннаму багамоль-цу, які сабе лоб расшыб, тым больш, што тут можа пацярпець лоб спажыўцоў.

Аін.

ПРЫЧЫНЫ БЫВАЮЦЬ РОЗНЫЯ...

— Вы з сёньняшняга дня зволь-нены...
— Я? Звольнена? Вы жартуеце, напэўна...
— З сёньняшняга дня вы звольне-ны.
— Але чаму, за што, якія пры-чыны?
— Прычыны! гм... гм... прычы-ны... можна знайсці і прычыны. Наакуратамі адносіны да сваіх абавязкаў.
— У мяне?
— Ну, ня гэта, дыя другое. Спавяляецца на службу, або... ад-ным словам... вы звольнены...
Такі дымліс адбыўся 17-га жніў-ня 1927 году паміж заадачыкам Мяскай 5-й сямігодняй Кольчужном і асавадкам 23-га сямігодня Зін-дэраўскага.

26-га студзёна працэсія, раз-браўшы гэтую справу, пастанаві-ла аднавіць Дзямідовіч на ра-боце і заплаціць ёй за прыму-шаны прагул.

Але што значыць для ўпартага адміністратара пастанова працэсіі. Ён рашуча адмовіўся выканаць гэ-ту пастанову.

— Нічога, а яшчэ буду апэля-ваць, тае лёгка не падацца,—га-варыў ён ізысному.

Канжук не апэляваў і ня думае апэляваць. Затое і аднавіць Дзямі-довіч на рабоце і заплаціць ёй за прагул ён таксама ня зьбіраецца.

Да гэтага часу Дзямідовіч—бес-працоўнак. Сума за прагул павы-лілася з кожным днём а Белар-

"ЗВЯЗДА" ДАПАМАГЛА

П'ЯНІЦЫ ПАКАРАНЫ

У "Звязьдзе" была зьмешчана карэспандэцыя—«Днём і ноччу за бутэлькай», у якой апавядаецца, як п'яныя пра-цаўнікі ст. Слаўнае прымалі цэньнік на занятую калёю і амаль ня здарылася катастрофа.

Нам паведамаляюць, што айнаватыя агэнтты, у тым лі-ку начальнік станцыі Слаўнае—Князэцкі Самён, арыштава-ны і будуць зьняты з работы.

РАБКОРЫ МАЮЦЬ РАЦЫЮ

Рабкоры фабрыкі «Ўсход» (Менск) ня раз пісалі аб не-дахопах аховы працы. Наркампрацы БССР пацвярдыла, што на фабрыцы «Ўсход» з аховай працы справа стаіць вельмі дрэнна. Сактиспэктар, які абсьледаваў фабрыку, вы-крыў шмат недахопаў і намоціў 36 мерапрыемстваў для палляпнэньня ўмоў працы. Паводле вестак, якія мы маем, адміністрацыя не сьвяжаецца з выкананьнем прапапоў сан-тиспэктара.

ВАЖНАЯ ПАСТАНОВА БЕЛЖЫЛСАЮЗУ ПАВОДЛЕ ДОПІСУ РАБКОРА

Допіс рабкора Менскага аб спэкуляцыі кватэрамі пры субарандзе «Звязьда» наіравала ў Белжылсаюз для прыняцця мер. Прайрэньне Белжылсаюзу на сваім паслэджэньні ад П-ча мал, азнаміўшыся з допісам рабкора Менскага, вынесла поста-нову аб тым, што кватэрная плата з субарандатараў павінна атрымлівацца прапарцыянальна займанай імі плошчы па сабе-кошце, плюс ня больш 25 проц. на карысьць асноўнага ква-тэранаймальніка.

БУДАЎНІЦТВА ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ БССР

ЗАЦВЕРДЖАНЬНЕ СЭЛЕТНІХ КАПІТАЛЬНЫХ РАБОТ.— ПЭРСПЭКТЫВЫ ПЯЦІГОДКІ ДЛЯ БССР.—21 ЧЭРВЕНЯ АДУДЗЭЦЦА ДАКЛАД ВСНГ БССР У САЮЗНЫМ ВСНГ

Ад уласнага карэспандэнта з Масквы

Для вырашэньня раду пытаньняў прамысловасьці БССР, у Маскву прыехалі г.г. Кар і Стравоўскі. Гэтыя пытаньні зьвязаны з капітал-ным будаўніцтвам, перспэктывым памячэньнем на пяцігодзьдзе і кантрольнымі лічбамі на будучы год.

Старшыня ВСНГ БССР тав. Карп, у гутарцы з нашым карэспандэнтам, асьвятлю прыхадзэньне паказаных пытаньняў у Маскве, сказаўшы наступнае:

— Нам. Старшыні Саюзнага ВСНГ т. Рухімовіч 22-га мая кан-чаткова зацвердаў плян капітал-ных работ Беларускай прамысло-васьці на быгучы год у суме 17.140.000 руб. Гэта сума супадае з нашай першапачатковай заяўкай на 1927-28 г., якая складала 17.200.000 руб. Адбыліся толькі ўнутраныя зьмены і перамяшчэньні.

З паводу пяцігодкі ў ВСНГ СССР, 23-га мая адбылася нарада саю-ных рэспублік і асноўных раёнаў РСФСР, на якой абгаарвалася пы-таньне аб пяцігадовым пляне пра-мысловага будаўніцтва.

саюзнай і мясцовай прамысловасьці).

Вызначэньне 97 мільёнаў рублёў больш чым на 20 мільёнаў павы-лічвае меркаваны леташняй пяці-годкі Саюзнага ВСНГ. Гэта сума, аднак, яшчэ не здавальняе ВСНГ БССР, які выступіў з заяўкаю на бліжэйшыя пяцігодзьдзе ў разьмеры выш 150 мільёнаў рублёў, ня лічачы будаўніцтва Асінстрою.

Адначасова ў ВСНГ СССР пра-ходзіць вараз умяоцнавал работа па кантрольным лічбах будучага году. Намічаюцца дзьве праграмы будаў-ніцтва—мінімум і максымум. Апа-ратам ВСНГ СССР намічаецца для Беларусі на 1928-29 г.— 22.150.000 руб. Бля вучоты пачат-ку будовы нашых гадоўнейшых аб'ектаў на будучы год—фабрыкі штучнага валайна, трыкатажнай фабрыкі, драмэнтнага і мастаўнага заводу. Заяўка БССР, з вучотам гэтых новых аб'ектаў складае суму ў 28.000.000 рублёў. Пытаньне аб найліпшых новых прадпрыем-ствах (штучнага валайна, трыкатаж-нага фабрыкі, драмэнтнага і мастаў-нага заводу) будзе вырашэна ў бліжэйшым быгучым.

Азнач прапанаванай ВСНГ СССР

...права гандрыцы далейшага развіцця.

Асобныя органы, дзе асвятляецца праца ЦКК-РСІ — гэта газеты «Звязда», «Рабочыя», «Саветская Беларусь». Колькасць артыкулаў і заметак у іх складае 70 проц. усяго азначанага матэрыялу.

Паграбе значна ўзмацніліся асвятленне працы і сувязі ЦКК-РСІ з газетамі нацменшасці — «Юрск. газ. «Кастрычнік» (11), польск. газ. «Орка» (6).

На сваім характары больш за ўсё срод азначаных артыкулаў і заметак звязаны пытанні барацьбы з бюракратызмам, цяганінай, пратэктывізмам, безгаспадарчасцю, парушэннем ражыму эканоміі і іншымі недахопамі нашых дзяржаўных і гаспадарчых органаў (да 100), а таксама пытанні рацыяналізацыі апарату (60) і 20 проц. зніжэнне адміністрацыйна-кіравніцкіх выдаткаў (28). Колькасць друкаваных артыкулаў на гэтых пытаннях складае звыш 40 проц. усяго зместа матэрыялу. Аб выніках праведзеных абследаванняў было зместа чына 66 артыкулаў; на выніках вывучэння партытаньняў, працы парткалетэй, аб рацыяналізацыі апарату — 37. У іншых артыкулах і зметках асвятляюцца агульныя пытанні дзейнасці ЦКК-РСІ, справядзачы аб дэкларацыях ЦКК-РСІ на розных этапах, разнастайныя плекумы ЦКК, інфармацыйныя наведанні і інш.

Разгаворы на заметкі ў друку

Аднак, асвятленне дзейнасці ЦКК-РСІ ў друку — гэта толькі адзін бок сувязі кантрольных органаў з масамі.

Другая істотная яе частка — гэта разгаворы на заметкі, якія зместаны ў друку.

Тут трэба паказаць на безупынны рост наступлення з рэдакцый газет рабселькорскіх зметак для рассялення ў органы ЦКК-РСІ, а таксама правядзенне ЦКК-РСІ самастойных (у парадку сваёй ініцыятывы) рассяленняў рабселькорскіх зметак у друку.

Толькі на 5-ці АКК такіх зметак за паўгоддзе наступіла і разглядала 462, пры чым адзначаецца павышэнне проц. пацверджаных зметак (на Віцебску — 85 проц., на Гомелі — 60-65 проц.), што ў сваю чаргу выклікала катэгарычныя ўказанні адпаведным органам з боку кантрольных органаў аб адхіленні ўказаных у зметках недахопаў, або перадачу матэрыялу судова-судэцкім органам для прыцягнення вінаватых да адказнасці (на Гомелі з 214 было перададзена суд. органам — 63 зметкі).

Цікава таксама адзначыць, што з ліку наступіўшых заяў у бюро скаргаў НК РСІ Бел. 107 або 11,2 проц. падае на рабселькорскія зметкі, пры чым следы не ўваходзяць значны лік другіх зметак, якія наступілі ў ЦКК-НК РСІ (вынікі іх разгляду будуць асвятляцца асобна).

З мэтай умацавання разгавораў на зметкі ў друку ЦКК-РСІ Бел. пачала апублікаваць афіцыйнае наведанне, у якім напярэдзана ўсё ўстаноўлена і прадпрыемства, а таксама працуемыя ў іх арганізацыі аб неабходнасці абсалютна рагаваць на зметкі і наведанні газетні аб прынятых мерах. Даручана ўсім АКК, а таксама і партыйным аэлкам сістэматычна сячыць за правільным правядзеннем у жыццё гэтай дырэктывы, шляхам адпаведнай праверкі, прыцягваючы вінаватых да адказнасці з абавязаннем аб гэтым у друку.

...практыка, праведзена ў апошнім паўгоддзі (у газеце «Рабочыя» — праверка выканання Менскім ЦРК дырэктыву НК-РСІ).

На далейшае гэтае практыкі ЦКК намераў у далейшым больш сістэматычнае прыцягненне газет да праверкі выканання дырэктывы.

Побач з праверкай — шырокае асвятленне ў друку пытаньняў, недахопаў, дасягненняў, прарапоў, — дасць магчымасць гэты матэрыял спарыстаць для абследавання РСІ на гэтых тэмах. Гэта дасць значную дапамогу абследаванням, якое, акрамя вузка абмежаванай колькасці аб'ектаў, будзе мець значны запас фактаў, думак і прарапоў, якія ідуць з мас.

Вялікую дапамогу ў працы РСІ і ў адносінах сувязі РСІ з масамі павінны аказаць «Лісты Рабоча-Сялянскай Інспекцыі». Такія лісты выдаюцца ў нас на Беларусі, пры газеце «Звязда», «Полеская Прада» (Гомель) і «Заря Запада» (Віцебск); газета «Рабочыя» практыкуе выданне старонкі пад назвай «У блёкнот інспектара РСІ». Гэтыя «лісты РСІ» павінны арганічна звязаць працу РСІ з яе памочнікамі ў нізох, у масах, у першую чаргу з рабселькорамі.

М. З — ні.

Першыя дні ў палатняным гарадку

(З нататак пераменьніка)

I. З заводаў і вёсак у лягэры

Перасылны пункт Менскага аэравенкама — месца, знаёмае кожнаму, хто сёння прыбыў сюды з пераменьнікаў, бо кожны з іх у мінулыя восень тут быў у часе прызыву. Ад мінулай восені да сённяшняга дня двор перасылнага і само памішканьне хмура драмала, толькі сёння тут з самай раніцы перасыпаюцца жвавыя гутаркі.

— У якую роту?
— У пятую.
— Ці хутка пойдзем у лягэры: сёння ці заўтра?

Ветліва зьвартаюцца пераменьнікі да прадстаўнікоў рот, адшыоўшы ад стала, на якім робіцца размеркаваньне па ротах. Падыходжу, кладу на стол вкніжку, а рука маладога камандзіра выведзіць на ёй «6 рота». Абыходжу двор, разглядаю хлапцоў, якія ўжо размясціліся гурткамі і весела гавораць аб тым, як і што будзе заўтра — у лягэрах.

Адна з рот накіравалася ў дальню, каб там памыцца і апраўдзіцца ў вайсковую форму. Іншыя з пераменьнікаў пытаюцца ў прадстаўнікоў рот — калі-ж да нас чарга дойдзе.

У рухах і вострых вожнага адчуваецца імклівасьць да новых абставін працы. Глядзіш на хлапца і адчуваеш, што яму не стаіцца, што ён хоча ўперад, хоча хутчэй быць чырвонаармейцам. Глядзіш і бачыш у ім тую жывую сілу, якая толькі і ўласціва Чырвонай арміі.

II. „Бузацёры і мазунчыні“

Аднак, разам з жывым, здаровым будзёра-свясломым ёсьць ма-

Зарэжымілі

(Завод Р. Люксэмбург)

У нас на заводзе працуюць два варштаты, а для таго каб адвоніць гатовы матэрыял на склад, ёсць два калі, дотыд за якімі шашто шыа грошай. Памойму, зусім выстарчальна моль аднаго калі. Падзяка ад нас на заводзе „Камітэра“, пры чатырох варштатах, працуе адзін конь.

М. З — ні.

...дай Дзямідовіч.
У той-жа дзень Дзямідовіч атрымала разлік. З аднаго боку, яна страціла без усяляка падставы службу, а з другога — страціла магчымасць атрымаць данакогу на цяжарнасці (у гэты час яна была на 6-м месцы цяжарнасці). Факт няправільнага звальнення быў ясны, і Дзямідовіч падала скаргу ў РКК.
Пашла тады справа «гуляць» па інстанцыях. Спачатку ў працэсію, потым у бюро нагляду, а адтуль — у працэсію.
С. Галкін.

Калі пазбавімся ад калючага дроту?

(Барысаў, Бярэзінская ветка, Лесбел)

Лесаматар'ял, які спляўзнецца па раце Бярэзіне на фабрыкі і заводы Барысава, увесь час звязваецца калючым дротам. Ёсць, напрыклад, якія і шладарм Лесбелу ў Барысаве каля ракі. На ім працуюць сотні рабочых. І з-за калючага дроту, якім абязваецца деса-

жук усё стаіць на сваім:
— Не гучу, ня буду я плаціць за тое, што яна гуляла... Зараз за прымушаны 10-месячны прагук Дзямідовіч трэба заплаціць ужо каля 350 руб., а колькі ёй прыдзецца заплаціць — гэта будзе залежаць выключна ад «вытрыманасці» загодчыка 5-й сям'ігодзі.
І яшчэ зараз, калі Ксанжува пытаюць аб прычынах звальнення Дзямідовіч, ён адказвае:
— Нрычынны... гм... гм... прычыны бываюць розныя...
С. Галкін.

Калі пазбавімся ад калючага дроту?

(Барысаў, Бярэзінская ветка, Лесбел)

Лесаматар'ял, які спляўзнецца па раце Бярэзіне на фабрыкі і заводы Барысава, увесь час звязваецца калючым дротам. Ёсць, напрыклад, якія і шладарм Лесбелу ў Барысаве каля ракі. На ім працуюць сотні рабочых. І з-за калючага дроту, якім абязваецца деса-

...у сваім дэклаце аб рабавым разрэзе геаграфічнага разліччэння прамысловасці, азначыўшы адставанне Беларусі ў галіне прамысловага развіцця, падкрэсліў неабходнасць умацавання гэтага развіцця ў БССР. Адрозд прамгеаграфіі намячае 97 мільянаў руб. у працягу бліжэйшага пацігоддзя на капітальнае будаўніцтва республіканскай прамысловасці Беларусі (апрача будаўніцтва агульна-

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

Пленум акрвыканкому

Як прайшла пасеўная кампанія ў Меншчыне

У другі дзень работ пленуму быў заслуханы дэклад заг. аэра т. Філашава аб падрыхтоўцы і правядзеньні веснавае пасеўнае кампаніі.
— Галоўныя дырэктывы напярэдняга пленуму, — гаворыць т. Філашаў, — былі калектывізацыя і на-

...ВСНГ БССР зарэа закончыў праекты фабрыкі штучнага жалеза, прыняты ўжо да разліку навукова-тэхнічнай управы і будаўнічы камітэтам саюзнага ВСНГ. Таксама ў ВСНГ БССР гатовы ўжо праекты ільна-прадзільнага камбінату ў Воршы, праекты трыкатажнай фабрыкі ў Віцебску, новай буйной фабрыкі абытку і інш. прадпрыемстваў. С. Шумскі.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

Пленум акрвыканкому

Як прайшла пасеўная кампанія ў Меншчыне

У другі дзень работ пленуму быў заслуханы дэклад заг. аэра т. Філашава аб падрыхтоўцы і правядзеньні веснавае пасеўнае кампаніі.
— Галоўныя дырэктывы напярэдняга пленуму, — гаворыць т. Філашаў, — былі калектывізацыя і на-

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

Пленум акрвыканкому

Як прайшла пасеўная кампанія ў Меншчыне

У другі дзень работ пленуму быў заслуханы дэклад заг. аэра т. Філашава аб падрыхтоўцы і правядзеньні веснавае пасеўнае кампаніі.
— Галоўныя дырэктывы напярэдняга пленуму, — гаворыць т. Філашаў, — былі калектывізацыя і на-

Пленум акрвыканкому

Як прайшла пасеўная кампанія ў Меншчыне

У другі дзень работ пленуму быў заслуханы дэклад заг. аэра т. Філашава аб падрыхтоўцы і правядзеньні веснавае пасеўнае кампаніі.
— Галоўныя дырэктывы напярэдняга пленуму, — гаворыць т. Філашаў, — былі калектывізацыя і на-

Пленум акрвыканкому

Як прайшла пасеўная кампанія ў Меншчыне

У другі дзень работ пленуму быў заслуханы дэклад заг. аэра т. Філашава аб падрыхтоўцы і правядзеньні веснавае пасеўнае кампаніі.
— Галоўныя дырэктывы напярэдняга пленуму, — гаворыць т. Філашаў, — былі калектывізацыя і на-

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

III. Хлапцоў не пазнаць

Ужо зусім адвечорам наша рота была сапраўды рота чырвонаармейцаў, праўда, не такіх, як у поўным сэнсе слова трэба быць

рат, то пераменьніцы, зрабіцца чырвонаармейцамі ня жаргы, Чырвоная армія — школа ўсебаковага жыцця.

рабселькорамі на заметкі ў друку ЦКК-РСІ Бел. пачала апублікаваць афіцыйнае наведанне, у якім напярэдзана ўсё ўстаноўлена і прадпрыемства, а таксама працуемыя ў іх арганізацыі аб неабходнасці абсалютна рагаваць на зметкі і наведанні газетні аб прынятых мерах. Даручана ўсім АКК, а таксама і партыйным аэлкам сістэматычна сячыць за правільным правядзеннем у жыццё гэтай дырэктывы, шляхам адпаведнай праверкі, прыцягваючы вінаватых да адказнасці з абавязаннем аб гэтым у друку.

рабселькорамі на заметкі ў друку ЦКК-РСІ Бел. пачала апублікаваць афіцыйнае наведанне, у якім напярэдзана ўсё ўстаноўлена і прадпрыемства, а таксама працуемыя ў іх арганізацыі аб неабходнасці абсалютна рагаваць на зметкі і наведанні газетні аб прынятых мерах. Даручана ўсім АКК, а таксама і партыйным аэлкам сістэматычна сячыць за правільным правядзеннем у жыццё гэтай дырэктывы, шляхам адпаведнай праверкі, прыцягваючы вінаватых да адказнасці з абавязаннем аб гэтым у друку.

рабселькорамі на заметкі ў друку ЦКК-РСІ Бел. пачала апублікаваць афіцыйнае наведанне, у якім напярэдзана ўсё ўстаноўлена і прадпрыемства, а таксама працуемыя ў іх арганізацыі аб неабходнасці абсалютна рагаваць на зметкі і наведанні газетні аб прынятых мерах. Даручана ўсім АКК, а таксама і партыйным аэлкам сістэматычна сячыць за правільным правядзеннем у жыццё гэтай дырэктывы, шляхам адпаведнай праверкі, прыцягваючы вінаватых да адказнасці з абавязаннем аб гэтым у друку.

рабселькорамі на заметкі ў друку ЦКК-РСІ Бел. пачала апублікаваць афіцыйнае наведанне, у якім напярэдзана ўсё ўстаноўлена і прадпрыемства, а таксама працуемыя ў іх арганізацыі аб неабходнасці абсалютна рагаваць на зметкі і наведанні газетні аб прынятых мерах. Даручана ўсім АКК, а таксама і партыйным аэлкам сістэматычна сячыць за правільным правядзеннем у жыццё гэтай дырэктывы, шляхам адпаведнай праверкі, прыцягваючы вінаватых да адказнасці з абавязаннем аб гэтым у друку.

IV. Першы дзень у палатняным гарадку

Лягэр загарэўся жыццём тады, калі раіда не паспела змыць з неба чырвані ад узышоўшага сонца. Заходзім, затупалі рэдкімі кропкамі каля палаток, а потым, калі сыгналісты праз бліскучую трубу рассыпаў дрыжача-зачыны гукі, лягэрны мурашнік заварушыўся, загаманіў, перасыпаючыся гучнымі выкрыкамі каманды.

— Сустрэаць свой полк.
— Прыдуць зэрз в Чэрвеня.
Гавораць адзін другому чырвонаармейцы.
— Станавіся!
— Раўнуўся!
— Зважай!

Гучная каманда камандзіраў прымушае шарэнгі то застыць, то ўстрапянуцца, робачы кароткі адрыўсты рух, то накіроўвае на гладзенькай утаптавай дарожцы — лінейцы.

Весь шарэнгі прапалы на мураве і застылі на месцы...
— Зважай!

Перад калёнамі камандзір дывізіі т. Лакцінаў. Падыходзіць, вітаецца і гутарыць з чырвонаармейцамі. З-за небасхілу назавацца чырвоны сыдаг, а потым доўгая істужка — рухаюцца калёны.

Чырвоны сыдаг гарыць пералівамі на сонцы і сілай урачыстай радасці.

— Вітаньні, кароткая прамова камандзіра дывізіі, і прыбылія, разам з сустракаючымі, накіроўваюцца ў палатаі.

А. Карачун.

Б полк.
Лягэр «Чырв. Урочышча».

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

аэраваньне вёскі. Па гадавым плане па акрузе павінна было быць арганізавана 196 усялякіх аб'яднаньняў (малірацыйных таварыстваў, пачалаводных, садаводных і інш.). На 10-га мая план выстанан на 55 процнтаў, г. зн. за справядзачым перыяд ужо арганізавана 109 розных с.-г. аб'яднаньняў.

...расстрани—расстрани, двух пемоні-
нау яго—Тышко і Канашонка—на
5 год знявольнення з суровым ад-
межаваннем коннага.
22-га мая Вархоўны суд касацый-
ную скаргу асуджаных пакінуў без
увагі і прыгавар у моцы.
Учора ЦВК БССР адхіліў хада-
ніцтва Пірагова аб змене яму ме-
ры пакарання.
Л. К.

Удзельнікі ў ўсёбеларускай спарта-
індзе вызнаюцца на час спартакіяды
ад выконваемай працы з захаваннем
сярэдняга заробтку.
СІК мяркуе адпусціць для праця-
дзення сынта—10 т. р.
ВСФ убудуеў хадавіцтва перад улоў-
важаным НКШЗ аб выдчы Ільготамх
бізетаў для ўдзельнікаў спартакіяды.

Зарапавана ўсім аэрагавых
будуць выдавацца ў райкоме з 28 мая
штодзённа з 10 гадзін раніцы да
4-х гадзін дня і ад 6 гадз. да 8-мі г.
вечару.
Адказны рэдактар
Я. АСЬМОЎ

Запрапанавана ўсім аэрагавых
касам прадставіць па 2 прыпісана-
га тыпу самыя лепшыя касы
ашчоднасьці для выяўленьня леп-
шых з іх па БССР дзеля прадстаў-
леньня да ўзнагароды за лепшую
работу.

Партгруппа і мясцом Беларускага Навукова-Дасьледчага Інстытуту
імя Леніна выказваюць вялікі жаль з поваду ёьмерці асьмотанта аддзелу
мэліпрацы і культуры багот нандыдата КП(б)Б
Паўла Язэпавіча БРАТАНАВА,
якая здарылася ад тубэркулёзу лёгніх 24 мая, а 4 гадзіне раніцы.
Партгруппа і мясцом НДІ.

Пом. ЦИРК
Сегодня и ежедневно
с 10 час. утра
до 11 ч. веч.
ОТКРЫТА
передвижная
научно-показательная
**ЗООВЫСТАВКА
ЖИВЫХ
ЗВЕРЕЙ**
Гамбургского зоологического сада.
МАССА ЗВЕРЕЙ И ПТИЦ
Экспозиция дополняется со скидкой по отношению экскурсионю.
Кормление зверей—в 8 час. вечера

Тэатр і кіно
Со вторника
29 мая
**ГАСТРОЛИ ансамбля артистов
ГОСУД. АКАДЕМ. МОСКОВСКОГО МАЛОГО ТЕАТРА**
При участии заслуж. арт. В. П. Пашенной, В. Ф. Массалитиновой, Н. К. Яковлева,
Н. Ф. Костромского, В. Р. Ольховского.
Вторник, 29 мая
Среда, 30 мая
Четверг, 31 мая
БЕЗ ВИНЫ ВИНОВАТЫЕ / ЛЮБОВЬ ЯРОВАЯ / ИДИОТ
Достоевского
Открытие предварительная продажа билетов в кассе театра ежедневно с 12—2 ч. и с
5—9 час. вечера. В раб. кассе—с 11 с пол. до 2 ч. и с 4—6 час. вечера.
Начало в 8 с пол. час. вечера. Уполномоч. Р. В. Ольховский.

Московский театр сатиры ПОСЛЕДНИЕ
2 ГАСТРОЛИ
ЛЕТНИЙ
театр оада
«ПРОФОНТЕРИ»
Суббота,
26 мая
Билеты от 20 п. до 1 р., 40 п. В раб. кассе с 11 с пол. час. утра и
в кассе сада с 6 с пол. час. веч. Начало в 9 ч.
Кино-театр
«Культура»
Грандмедия
мастацкі фільм
Маска сарвана (СЕРІ
БЭЛЬВЭДЭРА)
Каса адчынена в 5 г. 30 м.
БІЛЭТ
«Чырвоная
Зорка»
Прыключэньне
астанюка
у гал. ролі
аьдэры
„НАЧ.Ы ЭКСПРЭС“ у 8-мі
часьціх
Гары Піль. Пачатак 1 сьезоу
а 7 гадз.
КІНО
«ПРАЛЕ-
ТАРЫ»
Новы бытвы
фільм
„Ганчары“ (Шчасьлівыя)
чаралкі у 8-мі
часьціх
КІНО
«Інтэрна-
цыянал»
Ад 22 мая—працяг 2-й і 3-я заключная сэрыя
ніно-
раман у
12 част.
„ПЛЯМА ЗЛАЧЫНСТВА“

В целях привлечения вкладчиков сберегательных касс к активной работе по развитию сберегательного дела,
главная
Государственная сберкасса БССР
КОНКУРС на лучшего вкладчика-пропагандиста.
проводит
по Минскому округу
Вкладчики-пропагандисты имеют право на получение пре-
мии при условии привлечения из среды своих близких знако-
мых, друзей и товарищей в городском поселении—5 новых
вкладчиков, а в сельской местности—3 крестьян вкладчиков.
Премии будут разыгрываться среди участ-
ников конкурса из расчета
одна премия на 10 участников.
В числе премий БУДУТ РАЗЫГРАНЫ:
(—) велосипед, швейная машина, радиоприемник, (—)
чайные сервизы, плуги, зеркала, облигации займов и т. д.
15 августа
будет розыгрыш.
Каждый вкладчик должен получить в сберкассе листовку об этом и стать пропагандистом.

НА
ЧЭРВЕЊ
і да канца году
АДКРЫТ
ПРЫЁМ ПАДПІСКІ
НА ГАЗЭТУ
НА
ЧЭРВЕЊ
да канца году
Зьвязда
(орган ЦК КП(б)Б)
УМОВЫ ПАДПІСКІ
на 1 м-ц — 90 кап. | на 6 м-цаў—5 руб. —
„ 3 „ 2 р. 60 кап. | „ год . . —9 „ 75 к.
Газета „Зьвязда“ дае сваім падпісчыкам дадаткам
часопісь „БЕЛАРУСІ“
за 15 к. на мес. (замест 25 к.)
Канторай газеты „Зьвязда“
прымаецца падпіска
НА ЧАСОПІСЬ
„ПОЛЫМЯ“
Падпісная цена: на год—10 руб., на 6 м.—5 р., 3 м.—2 р. 50 к.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦА:
у МЕНСКУ: галоўнай к-рай аддзельна-
газ. „Зьвязда“ мі выдавец-
Савецкая, № 63, 3-ці паверх, тэл. 7-81, штодзённа
ад 9-3 гадз., улоў-
наважанымі га-
лоўнай канторы і ўсімі паш-
това-тэлеграфнымі канто-
рамі.
у ПРАВІНЦЫ: аддзельна-
мі выдавец-
«Правда»,
аддзельнамі Белдзяржвыд-
вецтва, улоўважанымі га-
лоўнай канторы і ўсімі паш-
това-тэлеграфнымі канто-
рамі.

НОВАЯ ПРЭМІЯ
ДАЕ ЧАСОПІСЬ
„Беларуская работніца і сялянка“
сваім доўгатэрміновым падпісчыкам:
1) ДЛЯ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ—на кожнага 100
доўгатэрміновых падпісчынаў (ня менш, як на 6
месяцаў—з 1 красавіка, 1 мая і 1 чэрвеня)—БІЛЕ-
ТЫ НА ЭКСКУРСІЮ У МАСКВУ на настрычнікавыя
Урачыстаьці (праезд туды і назад, кватэра, хар-
чаваньне, агляда музэяў і г. д.—за кошт рэдакцыі).
2) ДЛЯ ВЕСАК, дзе будзе абрана на менш 50
падпісчынаў, на менш чым на паўгода (з красаві-
ка, мая і чэрвеня)—будзе разыграная па лётарэі
ЗНАЧНАЯ КОЛЬКАСЬЦЬ СЭПАРАТАРАЎ І МЯЦІ.
3) Апрача вышэйназваных выйгрышаў доўгатэрміновыя падпісчыкі атрымаюць дадаткам да кожнага
нумару—выкрайку жаночае і дзіцячае адзесьці, дзіцячай, жаночай і мужчынскай біяліны.
Лепшыя зборшчыкі падпіскі будуць прэміраваны—у залежнасьці ад колькасьці сабранай падпіскі бу-
дуць даны розныя прэміі: календары, бібліятэчка з кні на розныя тэмы, ведаў на суму ад 5 да 10 руб.,
парфэрты прасадуючы, „Беларускую работніцу і сялянку“ на год і т. д.
у ЧАСОПІСІ: артыкулы, расказы, вершы, нары-
сы, рады аграномаў, дантароў, гутаркі на розныя
бытавыя тэмы і г. д.
ЧАСОПІСЬ Выходзіць—раз у месяц, на бела-
рускай і расійскай мовах, пры ўдзеле саміх ра-
ботніц ды сялянак, багата ілюстраванай (да 30 ры-
сунаў і фатаграфій у кожным нумары).
УМОВЫ ПАДПІСКІ—на месяц—15 кап., на 6 мес.—90 кап., на 8 мес.—1 руб. 20 кап. Падпіскаца мом
на ў любым паштовым аддзельніцы, у пільманосцаў, у канторы „ПРАВДЫ“ і „ІЗВЕСТЫЙ“, у рэдакцыі ча-
сопісі (Менск, Савецкая, 45).

КОЖНЫ АДПУСКНІК
можа атрымаць газету
„Зьвязда“
— ПА МЕСЦЫ СВАЙГО АДПАЧЫНКУ —
Паведаміце ў аддзел падпіскі газеты „Зьвязда“ ВАШ НОВЫ АДРАС,
і Вам будзе высылацца газета па месцы знаходжаньня ў водпуону
БЕЗ АСОБАЙ ДАПЛАТЫ.
ШУКАЮ гр-на Миліна Паўла Марыана. Асоб,
якія ведаюць яго месцазнахо-
джаньне, прашу паведаміць па адрасе: п. о.
Мар’іна Горка, Менскі аўраг, в. ПАРЭЧКА,
Игорьск. с.-о., Пухавіц. раён.
Парамоўі Пятроўне ЖЫЛІН А.Й.
ШУКАЮ гр-на Ярашэвіча Рыгора Адамава.
Асоб, якія ведаюць яго месцазна-
ходжаньне, прашу паведаміць па адрасе: п. о.
Пагост—Слудзі, в. Жамчын, Старобінск. раён.
Юстыне Сьцяпанаву Ярашэвіч.
Кожт публікацыі аб
згуба аднаго даку-
манту **50 кап.**

Згубленыя і ўкрадзеныя
наступныя дакуманты лічыць
несапраўднымі:
Асабовая кніжка Гардзевічка І. В., выд.
6. Дуліцінім ВВК 2177
Членскія кніжка Курленева О. А.,
выд. савокам будаўнічоў 2179
Кніжка на кармленьне дзіцяці Феда-
рава С. Ф., выд. Менстраткавай. 2180
Членскі білет, выд. савокам будаўнічоў;
пасведчаньне, выд. Мензэнкама-
там; спраўка аб працы, выд. Мейкам-
гасам—на імя Войтко У. Г. 2181-2183